neprikl ausoma lietuva

Montrealis • 1971. V. 19 • Nr. 1248

LITUANIE INDEPENDANT • INDEPENDENT LITHUANIA • EST. 1941

Mr. J. Ruzienius
19265 Beaverland Ave.
Detroit, Mich. 48219
USA.

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

LKA

DVIGUBA POLITIKA

DVI KINIJOS IR DVI LIETUVOS

Spaudos, radijo ir TV žinių komentatoriai, kalbėdami apie staigų posūkį JAV politikoje Kinijos atžvilgiu, pabrėžia apie visai realią dviejų Kinijų pripažinimo galimybę. Jei tai būtų tiesa (daug duomenų tam teigti), tai reikštų, kad Amerikos principai, įsitikinimai ir pažadai sukami diametraliai priešinga kryptimi. Realybės iššūkis ir reikalavimai, prisitaikymas prie šiandien negalimos pakeisti padėties, atrodo, ir buvo tuo akstinu nepaisyti sąžinės balso (cha... kas politikoje kalba apie sąžinę...) ir, naujuoju pasikeitimu, bandyti išgauti visa tai, kas tik naudingiausia savąjai pusei.

Gaila tik, kad tie šaunūs profesionalai komentatoriai, nebuvo pakankamai įžvalgūs pamatyti, kad esmėje toje dviejų Kinijų politikoje nėra nieko naujo. JAV valstybės departamentas jau eilę metų veda dviejų Lietuvų politiką. Viena jų skirta Sovietijai nuolaidžiaujant, o antra — egzilams, dalinai ir pasaulio opinijai nuraminti.

Neatrodo, kad dėl to triukšmautų Sovietija, kitą vertus, bent iki šiol dėl to beveik patenkinta ir išeivija, bent neteko girdėti kokio skundo ar priekaišto Vašingtonui.

Sovietija savo ruožtu vis išbando Amerikos reakciją (gal teisingiau: ne akciją) ir į visokias savo delegacijas lyg : niekur nieko įjungia ir sovietinamos Lietuvos atstovus.

Neseniai New Yorke posėdžiavo net LTSR užsienio reikalų ministrė, kuri ruošė spaudos konferencijas aiškiai ir oficialiai pabrėždama savo titulus, rangą ir pareigas. Mūsiškių pasiteiravimai JAV įstaigose baigdavosi nuraminimu, kad tai nereiškia jokio nepripažinimo politikos pakeitimo. Esą, tai grynai sovietų vidaus reikalas, ką jie į delegacijos sudėti įjungia, ką atsiveža. Tokie atstovai tepripažįstami kaip Sovietijos reprezentantai, bet ne specialiai Lietuvos. Po to vėl visa aprimdavo, jokio nepasitenkinimo niekas nereikšdavo, nebent padėką Vašingtonui už tolimesnį... nepripažinimą...

Taigi dviejų Lietuvų politika klestėjo ir tebeklesti iki šios dienos. Vėlyvojo lapkričio įvykiai tik dar kartą visai nedviprasmiškai patikino ir patvirtino, kad JAV turinčios dvigubą mąstą savo Lietuvos nepripažinimo politikoje. Keičiasi tik niuansai pagal reika-

(keliama į 2 psl.)

ŠŪKIAI PLAKATUOSE PRIE JUNGTINIŲ TAUTŲ NEW YORKE

S. Narkėliūnaites nuotr.

PER DAUG – NEGERAI

Vlikas jau ne kartą kreipėsi į laisvuosius lietuvius ir prašė jų siųsti laiškus ar telegramas bei raginti ir kitus, Brazinskų, Kudirkos ir Simokaičio gelbėjimo bylose. Buvo pateikiami ir laiškų pavyzdžiai. Tūkstančiai lietuvių tai jau yra įvykdę.

Tačiau buvo ir tokių, kurie, savo asmens vardu, rašė ilgus "memorandumus", juose įtraukdami nereikalingų dalykų. Prašoma nerašyti ilgų laiškų, bet pasitenkinti trumpais bei konkrečiais laiškais.

E

A. BUDRYS PARYŽIUJE

Lietuvos klarnetistas Algirdas Budrys atlieka devynių mėnesių stažą Paryžiuje. A. Budrys dalyvavo su kitų tautybių muzikais keliuose koncertuose ir gegužės 18 d. dalyvaus Prancūzijos radijo ir televizijos koncertų salėje įvyksiančiame užsienių muzikų, besitobulinančių Paryžiuje, baigiamame koncerte.

Britų muzikas R. Heims pakvietė Budrį su kitais dviem muzikais liepos mėn. atvykti į Angliją ir viename festivalių išpildyti Schumano ir Bramso kūrinius.

• Lietuvoje nepaprastai dideliu tiražu – net 100 000 egz. išleista Birutės Rutkauskienės "Mūsų valgiai", 249 psl.

E

DIENOS TEMOMIS

Jau seniai mes, lietuviai, esame įpratę galvoti ir net gražiais įspūdingais žodžiais garsiai skelbti, kad tik samanotosios lūšnelės, tik artojėlių ir suvargusių valstiečių dėka lietuvių tauta amžių bėgyje išliko gyva. Ir tai, be abejo, – gryna tiesa.

Nuo pat anų lietuviškosios imperijos laikų neturėjome tikrai lietuviškos šviesuomenės. Turėjome, žinoma, savo lietuvišką aukštuomenę, turėjome lietuviškus kilmingųjų luomus, bet iš tikro neturėjome savo lietuviškos miestetijos, nė pagaliau inteligentijos.

Iš istorijos šaltinių matome, kad Lietuvos miestai niekuomet beveik nebuvo grynai lietuviški – amatininkai, pirkliai, na, ir biurokratai, netgi pats pirmasis žinomas Vilniaus miesto burmistras buvo kitataučiai – vokiečiai, žydai, lenkai, rusai, netgi latviai. Lietuvos aukštuomenė ir kilmingieji savo sūnus siųsdavo studijoms į užsienių universitetus, bet grįžę jie tik išskirtinais atvejais savo išsimokslinimą panaudojo savos, lietuviškos kultūros kūrybai. O Lietuvos gimnazijos ir Vilniaus universitetas beveik visuomet buvo ne lietuviškos mokyklos, bet lenkiškos kultūros ir mokslo židiniai.

Ilgainiui tad netekome to sluoksnio, kuris civilizuotose tautose paprastai būna tautinės kultūros ne tik kūrėju, bet ir nešėju, perteikėju ateinančioms kartoms, kitaip sakant, netekome šviesuomenės, kuri kultūriškai ir kalbiškai sulenkėjo, rytinėje Lietuvoje – sugudėjo ar surusėjo, o vakarinėje – suvokietėjo. Lietuvių kalbą, tautosaką, dainas, tautodailę, esminius lietuviško charakterio bruožus iš praeities išsaugojo anie vargdieniai artojėliai, nutautusios Lietuvos aukštuomenės dargi pravardžiuojami mužikais ir chlopais ....

Taip buvo, ir tai yra neginčytina istorinė tiesa. Tačiau taip nėra ir jau seniai nebėra.

Moderni lietuvių tauta su savitos kultūros veidu, su tautine savigarba ir valstybine sąmone pradėjo formuotis 19 amž. viduryje. Tai buvo priešaušrio ir Aušros laikai, tai buvo lietuviško politinio gyvenimo brendimo ir skirstymosi į politines partijas laikai, pagaliau tai buvo nepriklausomos valstybės idėjos įsišaknijimo tautos sąmonėje laikai. Bet viso to sąmonėjimo, to brendimo proceso vadai vis dėlto jau buvo šviesuomenė. Tiesa, didelė tos šviesuomenės dalis buvo valstiečių, buvusių baudžiauninkų vaikai, bet jie jau buvo šviesuoliai, išsimokslinę inteligentai. Neveltui kadaise dr. Jonas Šliūpas paskelbė, kad laisvę Lietuvai atkovosime knyga ...

Šiandieną toks šūkis yra tuo labiau tikslus ir teisingas. Dabartiniame pasaulyje jokia tauta, jokia visuomenė negali išlaikyti savito kultūrinio ir tautinio veido; negali išsaugoti savo tapatybės be savos šviesuomenės, kuri savo intelektualumu ir erudicija gali lygiomis teisėmis rungtis su viso pasaulio intelektualais, mokslininkais, kūrėjais.

Šimtmečiais išsaugoję lietuviškosios kultūros lobius, tai labai puikiai suprato ir tie bemoksliai paprasti Lietuvos valstiečiai. Patys dažnai skursdami, skanesnį kąsnį nuo savo burnų nutraukdami, Lietuvos žemdirbiai būtinai stengėsi nors vieną vaiką išmokslinti. Buvo tame, be abejo, troškimas, kad sūnus "baltą duoną" valgytų, bet kolektyvinėje liaudies sąmonėje, matyt, būta ir nuovokos, kad moderniaisiais laikais tautinę tapatybę išsaugoti ir tautinę kultūrą toliau vystyti tegalės tik sava šviesuomenė.

Tokia prielaida šimtu nuošimčiu pasitvirtino ir dabartinėje Lietuvoje, kur tūkstančiai lietuvių inteligentų tyliai dirba lietuviškosios kultūros dirvonuose, puikiai žinodami, kad savo mokslu, kūryba ir aplamai intelektualumu lenkdami visokius didžiuosius ir nedidžiuosius brolius, jie įgalins lietuvių tautą išsilaikyti slavų apsupime.

Išeivijos masės šitą intelektualams tenkančią istorinę pareigą, deja, dar nevisuomet yra pakankamai įsisąmoninusios. Tai ypač ryšku šiaurinėje Amerikoje, kurios medžiaginės kultūros įtakoje, žmogus dažnai seikėjamas ne pagal savo vidinę vertę ar kultūringumą, bet pagal sugebėjimą prisigaminti dolerių. Ir skaitome kartais net laikraščių vedamuosiuose keistus mūsų intelektualus įžeidžiančius žodžius, tarsi šviesuolis negali būti geru patriotu. Prasiskverbia tokios panašios, atvirai kalbant, mažaraščių nuomonės ir į skaitytojų laiškus... O tai juk galvosena, kuri bent 200 metų nebeturi realaus pagrindo ...

O mokslininkų, kūrėjų, intelektualų išeivijoje iš tiesų turime apsčiai. Dar niekad mūsų tautos istorijoje neturėjome tiek profesorių, dėstančių Vakarų pasaulio aukštosiose mokyklose. Turime pagaliau ir lituanistų čia visą didelį gražų būrį. Ir galime būti maždaug tikri, kad šitų žmonių, o ne garsiai šūkaujančių pseudopatriotų pastangomis išsilaikys ir klestės ateities lietuvybė – namie ir svetur, užsieniuose ir Lietuvoje ...

Su tokiomis mintimis pasitinkame Lituanistikos instituto suvažiavimą, kuris gegužės pabaigoje vyksta Chicagoje. Suvažiuos ten vyrai ir moterys, kuriems nėra reikalo dangstytis skardžiais šūkiais, nes už juos kalba jų kūryba ir konkretūs moksliniai darbai lituanistikoje. Nuoširdžiai linkime sėkmės suvažiavusiems lituanistams ... REM

LITUANISTIKOS INSTITUTAS

Gegužės 28-31 d. d. Chicagoje vyksta Lituanistikos instituto suvažiavimas su plačia ir įvairia moksline programa. Instituto prezidentas šiuo metu yra dr. Vincas Maciūnas, o suvažiavimo šeimininku yra LI iždo taryba, kuriai pirmininkauja dr. Tomas Remeikis.

Atidaromajame posėdyje dr. V. Maciūnas pristatys Lituanistikos instituto ir jo veiklos gaires. Dr. V. S. Vardys kalbės apie Pabaltijo studijų padėtį ir perspektyvas Vakaruose. Dr. J. Jakšto paskaita: "Lietuvos istorikų darbai išeivijoje".

Kalbotyros sekcijai vadovauja Stasys Barzdukas. Dr. G. B. Fordas kalbės apie 1547 m. M. Mažvydo katekizmo ir 1600 m. S. Vaišnoro "Žemčiūga teologiška" redagavimą. Kalbininkų lituanistų darbų išeivijoje apžvalgą patieks L. Dambriūnas. Dr. W. R. Schmalstieg kalbės apie lingvisto Jono Kazlausko darbus. Dr. Prano Skardžiaus paskaita: "Kilminė lietuvių kalbos žodžių daryba".

Demografijos sekcijai pirmininkaus Bronius Kviklys. Dr. Z. Rekašius kalbės apie Lietuvos gyventojų kaitą pokaryje. Dr. Tomas Remeikis – apie kontroliuotos urbanizacijos bandymus Lietuvoje.

Istorijos sekcijoje dr. J. Puzinas kalbės apie lietuvių kilmę ir jų gyvenamuosius plotus naujųjų tyrimų šviesoje. Kun. dr. V. Gaidžiūnas – "Lietuvos istorijos šaltiniai Vatikano archyve". Lietuviško koplytstulpio genezės klausimu kalbės kun. V. Bagdanavičius.

Architektūros sekcijai pirmininkaus Jonas Mulokas. Paskaitą skaitys Alg. Bublys apie lietuviškas aspiracijas architektūroje.

Apie lietuvių tautinius drabužius kalbės dail. Antanas Tamošaitis.

Literatūros sekcijai pirmininkaus dr. Kostas Ostrauskas. Jurgis Blekaitis kalbės apie Henriko Radausko kūrybą. Dr. Ilona Gražytė skaitys paskaitą "Herojus lietuvių grožinėje prozoje". Dr. A. Šešplaukis – "Lituanistinės medžiagos Europos bibliotekose beieškant".

16-18 amž. istorijos sekcijai pirmininkaus Juozas Jakštas. Apie įrodymų teisę Lietuvos Statute kalbės J. Dainauskas. Romas Misiūnas – "Švedijos politika Lietuvos-Lenkijos padalinimų atžvilgiu". J. Račkauskas – "Edukacinės komisijos 1776 m. pradinių mokyklų reguliavimas".

19-20 amž. istorijos sekcijai pirmininkaus dr. Juozas Šmukštys. Dr. L. Sabaliūno paskaita – "Lietuvos socialdemokratija ir tautinis klausimas 1893-1904 m". Dr. J. P. Slavėnas nagrinės Weimaro respublikos santykius su Lietuva.

Suvažiavimo metu vyks simpoziumas tema "Išeivijos kultūrinės politikos problemos ir kryptys". Moderatorius – Dr. K. Keblys. Simpoziume dalyvaus: dr. K. Ambrozitis, dr. J. Girnius, dr. V. Kavolis ir J. Kavaliūnas.

DVIGUBA POLITIKA

(atkelta iš 1 psl.)

lą, interesus, ar net ir vėjo kryptį.

Kantrus yra Vašingtonas tuo atžvilgiu, regis, yra kantrūs ir sovietai. Abi pusės mato kieno naudai dirba laikas. Baigiasi Lietuvos diplomatinės tarnybos personalas, baigiasi ir jo išlaikymui turėtos lėšos. Nauji paskyrimai nepripažįstami. Nėra nė mažiausių galimybių susilaukti bet kurios finansinės paramos kokių Amerikos fondų. Derybų šiame punkte nėra jokių, nesitikima ir kokių nors nuolaidų. Valstybės departamentas savo nedalomos ir vienalytės Rusijos koncepcijos supratime lieka kietas ir nepajudinamas kaip uola.

Kyla sugretiniams su tautine Kinija Formozoje. Dviejų Kinijų politiką vykdant, ateity irgi pritruks personalo ir lėšų. Gal nereiks ir sekančių 25 metų. Paskui jau liks vienos Kinijos politika. Kas žino, kada, kaip ir kur prasidės vienos Lietuvos politika? Ryškėjantieji ženklai vis dažniau pastebimi.

AL. GIMANTAS

PANORAMA

VALSTIEČIŲ
KONFERENCIJA

Gegužės mėn. 8-10 d. Paryžiuje įvyko Tarptautinės valstiečių sąjungos (Žaliojo Internacionalo) konferencija. Lietuvos valstiečius liaudininkus konferencijoje atstovavo Europoje gyveną valst. liaudininkai. Lietuvos valstiečių liaudininkų sąjunga yra Tarpt. valst. sąjungos nariu nuo 1924 m.

AUŠROKŲ
SUVAŽIAVIMAS

Gegužės mėn. 29-30 dienomis Toronto Prisikėlimo parapijos patalpose įvyksta buvusių Kauno "Aušros" mergaičių ir berniukų gimnazijų mokytojų ir mokinių suvažiavimas. Organizacinis suvažiavimo komitetas pagrindinius ruošos darbus baigia. Šiuo metu ruošiama smulki suvažiavimo programa.

Džiugu, kad daugelis Amerikos ir Kanados "aušrokų" suvažiavimo minčiai ne tik kad pritaria, bet ir prisideda konkrečiais darbais. Suvažiavimo komitetui talkina eilė įgaliotinių visuose didesniuose Amerikos centruose. Gaunama nemažai atsiliepimų ir iš kitų kontinentų. Eilė buvusių mokytojų yra sutikę suvažiavime dalyvauti. Be malonaus pasimatymo su buvusiais klasės draugais yra numatyta plati kultūrinė programa.

Mes kreipiamės į visus buvusius "aušrokus", išsisklaidžiusius po Kanadą, nedelsiant registruotis, tuo palengvinsite organizaciniam komitetui darbą. Ypatingai kreipiamės į Montrealio "aušrokus", iš kurių dar labai nedaug žinių teturime. Iš JAV registracijos diena dienon gausėja, belieka tik mums kanadiškiams sukrusti.

Kreipkimės nedelsiant į: organizacinio komiteto sekretorių, A. P. Stanėną, 52 Apple Orchard Path, Thornhill, Ontario, Canada. Tel. 889-7910, arba į iždininką: A. Rūką, 46 Viamede Cres., Willowdale, Ontario, Canada.

Mes laukiame jūsų visų.

Suvažiavimo komitetas

BATUNO
SUKAKTIS

Batunas, organizacija, siekianti Baltijos valstybių klausimą kelti Jungt. Tautose, gegužės 8 d. minėjo penkerių metų sukaktį.

Posėdis įvyko New Yorke, pirmininkavo prel. J. Balkūnas. Posėdį atidarė ligšiolinis vykd. pirmininkas Kęst. Miklas, invokaciją sukalbėjo kun. N. Trepša. Platų pranešimą apie Batuno veiklą pateikė organizacijos prezidentas estas dr. Heino Ainso.

Posėdyje priimta metų sąmata 18 000 dol.

Į Batuno tarybą iš lietuvių išrinkti: K. Miklas, E. Kulber ir Vyt. Jurgėla (antrininkais: prel. J. Balkūnas, D. Bulgarytė ir J. Budrevičius). Taryba pasiskirstė pareigomis: prezidentas K. Miklas (jis ligšiol buvo vykd. pirmininku), vykd. pirmininkas Ints Rupners (latvis), vicepirmininkai: A. Juriado ir kun. N. Trepša, iždininkas R. Virkmaa (estas), sekretorius dr. U. Blukis (latvis), direktoriai V. Vinkman (estas), E. Kulber ir Vyt. Jurgėla.

ŽUVO
86 BĖGLIAI

Vak. Vokietijoje paskelbta: per 10 pastarųjų metų žuvo 86 gyventojai, siekę pasitraukti iš Rytų Vokietijos į Vakarų Vokietiją. Vokiečių pasienio policijos duomenimis, Rytų Vokietijos įstaigos išilgai sienos su Vakarų Vokietija yra įrengusios 2 milijonus minų, 424 stebėjimo bokštus, o spigliuotų vielų ilgis siekia net 52 500 mylių.

IR
AUSTRALIJOJE

Šių metų vasario mėn. sovietų prekiniam laivui "Novoskovsk" atplaukus į Australijos Sydney uostą, du rusai pareigūnai iš laivo pasišalino ir paprašė politinio prieglobsčio. Vienas iš pabėgėlių, Nazid Solivjev, vėliau pakeitė nuomonę ir balandžio 16 d. grįžo į Sovietų Sąjungą, kur jis buvo palikęs žmoną su vaikais ir motiną.

PRANCIŠKONŲ TEISĖS

Lietuviai pranciškonai iki šiol Amerikoje turėjo savo vadinamąją mažąją provinciją. Dabar Roma patvirtino vadinamosios "vidurio" lietuvių pranciškonų provincijos įsteigimą. Nuo balandžio 1 d. ji vadinasi Lietuvos šv. Kazimiero provincija su centru Kennebunkporte, Maine, JAV. Naujosios provincijos tėv. Jurgis Gailiušis dabar turės tas pačias teises, kaip ir kiti pranciškonų provinciolai.

Kanados mažumų spaudą aptarnaujanti agentūra Canadian Scene balandžio mėn. atšventė 20 m. sukaktį. Viršutinėje nuotraukoje Ontario etninės spaudos draugijos pirm. Vl. Mauko kalbasi su CS pirm. B. B. Osler. Apatinėje nuotraukoje iš kairės: CS pirm. B. B. Osler, Ontario etninės spaudos d-jos garbės pirm. dr. J. Kirschbaum, Ontario pilietybės ministras J. Yaremko, CS vicepirm. D. Jennings. Bruce Colvin nuotr.

KELEIVIS

NIEKAM NEPATAIKAUDAMAS, TEISINGA ŽODĮ ŠKELBDAMAS, JAU EINA 66 METUS. JAME NEMAŽAI ŽINIŲ IR IŠ KANADOS GYVENIMO, KIEKVIENAME NUMERYJE YRA SENIAI PAGARSĖJĘ MAIKIO SU TĖVU PASIKALBĖJIMAI. YRA GRAŽIŲ APSAKYMŲ, EILERAŠČIŲ. ADV. M. ŠVEIKAUSKIENĖ VEDA TEISINIŲ PATARIMŲ SKYRIŲ.

Metinė prenumerata tik $7.00

KELEIVIO 1971 m. kalendorius $1.50

636 EAST BROADWAY
SOUTH BOSTON, MASS. 02127

CFMB
RADIO 1410 MONTREAL

LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA

KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ, 11 VAL. VAK.
PROGRAMOS VEDĖJAS
L. Stankevičius, 1053 Albanel Cr., Duvernay, P.Q. TEL. 669-8834

IR GERAI, IR BLOGAI... nuomonės, laiškai, atgarsiai

SIŪLO TALKA

Iki šiol svarbiam reikalui esant, pavienių lietuvių buvo siunčiami laisvų valstybių vadams protestai arba memorandumai dėl daromų skriaudų Lietuvai. Tik maža dalis lietuvių entuziastų tą pareigą atlikdavo, o dauguma dėl įvairių priežasčių pasilikdavo nebyliais.

Šis reikalas labai svarbus ir skubiai vykdytinas. Kai mes neturim gero kumsčio, tai tokie protestai ir memorandumai degina akis mūsų priešui — Lietuvos valstybės okupantui, o pasauliui primena apie padarytą gėdą, paaukojant mūsų mažą valstybę dėl didžiųjų interesų, ir kad mes su rusų bolševikų santvarka neapsipratom ir nenurimsim tol kol nebus atstatyta mūsų valstybė. Mes pabėgom nuo rusų okupantų, kad turėtumėm galimybę prieš juos kovoti ir išlaisvinti Lietuvą.

Siūlau suorganizuoti Vlikui talką. Kanados Lietuvių Bendruomenės valdyba turi paskirti 2 atitinkamus vyrus specialiai tam darbui, tai yra, sekti pasaulinius įvykius ir rusų veikimą Lietuvoje, ir, kai reikia, tuojau reaguoti, tai yra, paruošti protestą ar memorandumą angliškai kiekvienai LB apylinkei, nurodant kam protestą siųsti. Apylinkių valdybos turi išrinkti ar koptuoti po 2 ar 3 vyrus specialiai tam reikalui vykdyti. Jų veiksmai turi būti nepriklausomi nuo apyl. valdybos. Ta sekcija, gavusi Krašto valdybos protesto ar memorandumo tekstą, tuojau atspausdintų tiek egzempliorių, kiek apylinkėje yra narių. Tuos lapus sekcija išnešioja pasirašyti apylinkės nariams, sudeda į atskirus vokus, užadresuoja ir išsiunčia. Tas turi būti daroma labai skubiai, kad sudarytų didesnį efektą, Už rašomąją medžiagą ir pašto išlaidas turėtų apmokėti apyl. valdyba.

Kas pusmetį apylinkės v-bos sekcijos turi siųsti pranešimą Krašto valdybai, nurodant kiek ir kam protestų išsiųsta, o Krašto valdyba galėtų painformuoti Vliką. Tokiu būdu tos sekcijos būtų tikros Vliko talkininkės.

V. Markūnas

KERTA ŠAKĄ

Organizacijos reikšmės šiais laikais netenka aiškinti, nes ir be aiškinimų kiekvienas suaugęs, o taip pat ir jaunuolis žino ir supranta, ką reiškia organizacija. Bet ne visos organizacijos turi vienodus tikslus bei siekius: vienos iš jų yra religinio - konfesinio pobūdžio, kitos fizinio lavinimosi — sporto, dar kitos komercijos ir pan.

Kiekvienos organizacijos vadovybės tikslas yra tas, kad pritraukus į savo organizaciją galimai didesnį skaičių narių ir žiūrėti, kad organizacija vispusiškai progresuotų, t.y., didėtų narių skaičiumi ir plėstų savo veiklą.

Dauguma mūsų lietuviškų organizacijų poselėja grynai tautines, politines bei kultūrines aspiracijas.

Šiame kontinente turime narių skaičiumi ir finansiškai dar vieną labai stiprią organizaciją, t. y., Susivienijimą Lietuvių Amerikoje — SLA.

Pirmųjų šios organizacijos kūrėjų tikslas buvo pirmoje eilėje padėti finansiškai vargan patekusiam šios organizacijos nariui, nes anais laikais neveikė nei darbo apsauga, nei kokia nors valdiška apdrauda. Laikui bėgant, narių skaičiumi SLA labai išaugo ir sustiprėjo finansiškai.

SLA savo laiku parėmė Balfą, Altą ir daugumą kitų liet. organizacijų. Bet, gyvenimo sąlygoms besikeičiant, SLA narių skaičiumi pradėjo labai staigiai mažėti. Viena iš pagrindinių priežasčių buvo didėjantis senųjų ateivių mirtingumas.

Atvykus į šį kontinentą didesniam skaičiui naujųjų ateivių, SLA narių skaičius ir vėl buvo žymiai pakilęs, nes įsisteigė net keletas naujų kuopų JAV ir Kanadoje.

Bet atrodo, kad ir SLA organizacijoje, t.y., jos vadovybėje, atsirado žmonių, kurie savo neapgalvotu elgesiu labai pakenkė šios organizacijos tolimesnei veiklai bei stiprėjimui. Nors SLA prezidentas ir kiti pildomos tarybos nariai įvairiais atvejais ragina ir kviečia lietuvius rašytis nariais į SLA ir yra net apmokami, vadinamieji kuopų organizatoriai, bet rezultatai menki ir SLA narių skaičiumi mažėja. Ne tik kad mažai prisirašo naujų narių, bet vienas po kito ir ilgamečiai SLA nariai dėl įvairių priežasčių pasitraukia iš organizacijos.

SLA veikloje yra svarbūs dvimetiniai SLA seimai. Prieš kiekvieno SLA seimo sesiją, kuopų nariai turi progą pasiųsti centrui savo pageidavimus ir sugestijas.

50-tojo SLA seimo proga, 308 kp. pasiūlė, kad į SLA pildomąją tarybą būtų įsileista proporcingai ir naujųjų ateivių, bet Įstatų komisija (visi seni ateiviai) tą pasiūlymą atmetė ir šis klausimas seimo posėdžiuose nebus svarstytas.

308 kp. be to pasiūlė, kad SLA įvairių komisijų veikla būtų kontroliuojama ir kad būtų vengiama bereikalingų išlaidų. (SLA seime Chicagoje buvo išleista per 10 tūkstančių dolerių). Ir šis pasiūlymas buvo įst. k-jos

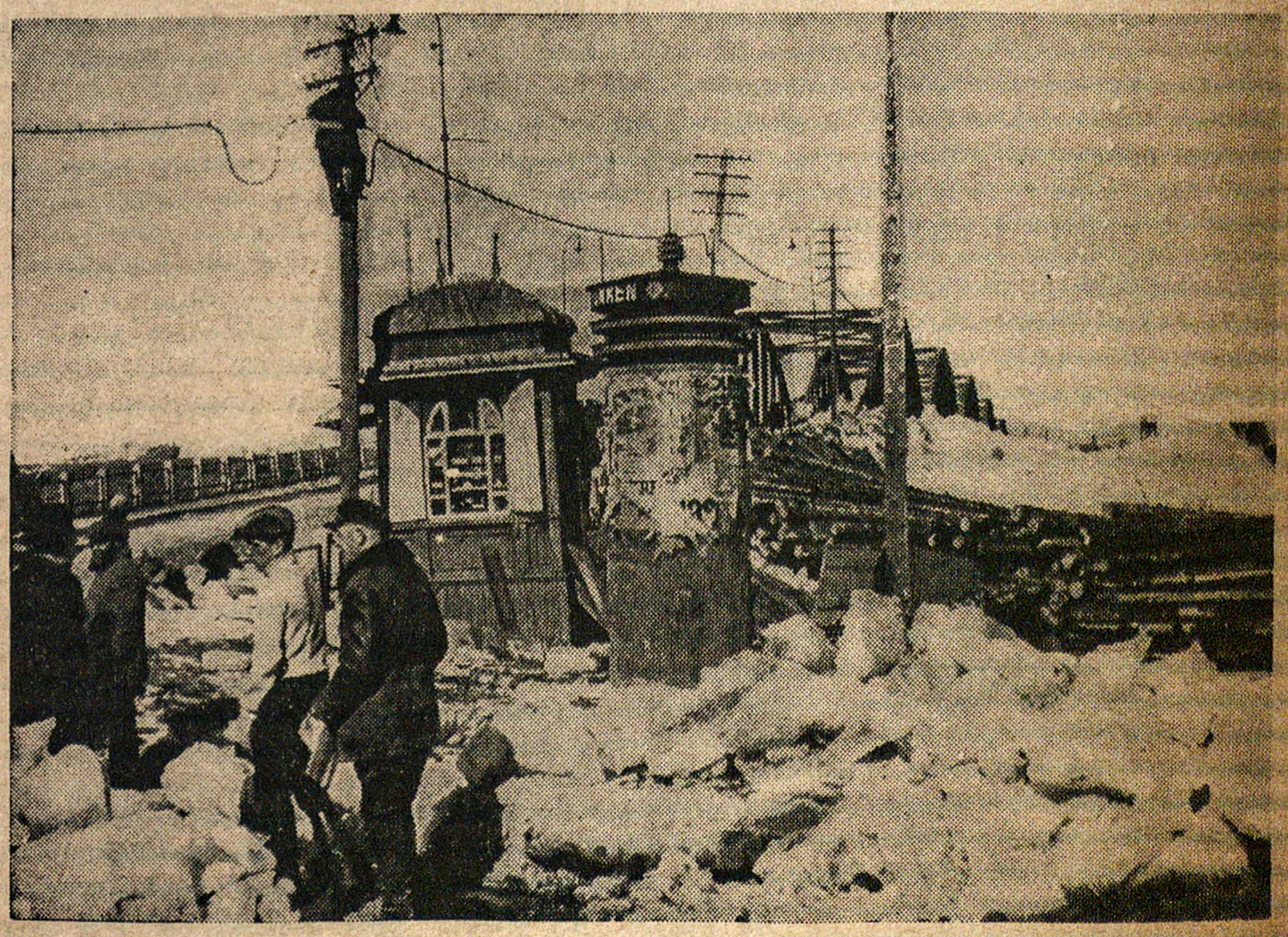

Neries tiltas Kaune potvinio metu 1940 metais

JUOZAS GRAŽYS
KAILIŲ SIUVEJAS
- Siuvu ir parduodu
- Taisau ir remodeliuoju
- Vasaros laike saugojimas (Storage)

6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal. Tel. 767-6183

Universal Cleaners & Tailors
B. KIRSTUKAS
239 FOURTH AVENUE
(at Wellington St.)
Tel. 769-2941
Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus drabužius. Siuvu naujus, pagal užsakymus, vyriškus paltus, kostiumus ir kelnes. Aukštos kokybės medžiagos.

W. Lapenat
GENERAL CONSTRUCTION REG'D.
89 Orchard Street, La Salle, P.Q. Tel. 366-6237
Įvairi industrine, komercinė ir rezidenciné statyba. Duodame įvairius patarimus, įkainavimus, be jokio atlyginimo. Darbas atliekamas sažiningai ir prieinama kaina.

Windsor DRY CLEANER & DYERS CO. LTD.
1205 Church Ave. Verdun, P.Q. Tel. 768-6679.
Valome visokius drabužius, langų užuolaidas, lovų užtiesalus, anklodes, karpetus, sopkas ir visa kita namų apyvoką. Vindsor yra moderni valykla, turinti 25 metų patirtį šiame darbe. Turinti įrengtą moderniškiausią drabužių apsaugą (storage) ir greitą aptarnavima.
Savininkai: A. Keršys, P. Petrulis, P. Keršulis, A. Greibus

LASALLE AUTOMOBILE INC.
BRONX PARK GARAGE
7635, boul. LASALLE
- DEMON
- DART
- CORONET
- CHARGER
- DODGE
- CHRYSLER
- CAMION DODGE

LAURENT DAIGNEAULT
Président

366-7818
* * *
Tel. 365-3364
- išorės taisymas
- dažymas
- ratų derinimas
- kiti remontai

De La Verendrye Blvd
LASALLE, QUÉBEC

atmestas. SLA organas "Tėvynė" duoda labai didelius nuostolius, tad 308 kp. pasiūlė, kad "Tėvynės" leidimas būtų pakeistas į metinių biuletenių formą, bet ir šis pasiūlymas buvo atmestas.

135 kp. pasiūlė sušaukti senų ir naujai atvykusių lietuvių suvažiavimą, kur būtų plačiau išsiaiškinta SLA veikla, supažindinta su SLA veikla jaunoji karta ir pan. Bet ir šis pasiūlymas buvo atmestas įst. k-jos ir nebuvo seime diskutuotas.

Kai žmogus privalo tik duoklę atiduoti organizacijai, bet neturi jokios teisės bei balso tos organizacijos administravime ir kontrolėje, tai koks jam tuomet tikslas tai organizacijai priklausyti? Tad ir peršasi visai teisinga išvada, kad SLA vadovybė kerta šaką, ant kurios sėdi.

SLA narys A. L.

KAIP KAS GALVOJA

Labai malonu yra matyti, kai jūsų leidžiamam laikrašty kiekvienas žmogus gali pareikšti savo mintis, pasakyti, ką jis galvoja. Tai laisva spauda be jokios diskriminacijos, be jokių partijų. Kiekvienas lietuvis gali rašyti, kaip jis galvoja. B. Bražiūnas

CITATOS

SIŪLO JUNGTIS

"Akiračiai" Nr. 2 (26) nuolatinį skyrių "Drausmės sargyboje" paskyrė visokiems išpuoliams mūsų spaudoje. Be kita ko, ten ir taip rašoma:

"Negalavimo viršūnė buvo bene pasiekta š. m. vasario 19 "Dirvos" vedamajame, kuriame koks tai rašeiva, pasirašęs ar, puolė Lietuvių Fondą dėl suteiktos paramos prof. R. Šilbajorio knygai "Perfection in Exile" išleisti. Pagrindiniai priekaištai — autorius išleido visą eilę rašytojų (pavardės nenurodomos), tuo padarydamas veikalą nereprezentuojančiu išeivijos literatūros, o pasirinkti pristatymui literatai esą "metmenininkai", atseit, veikalas esąs "srovinis" ir neišlaikąs "balanso". Vedamasis skamba kaip vieno iš nepaminėtų rašytojų "graudenimas".

"Į tokius "graudenimus" atsiliepė "Draugo" kultūrinio priedo redaktorius K. Bradūnas su vedamuoju "Ar ir kultūriniame gyvenime pavirsime krabais?" ("Draugas", 1971. II. 27). Bradūnas teisina autorių dėl pristatytų rašytojų pasirinkimo (juk visų vienoje knygoje neapžvelgsi) ir negali įžiūrėti srovinių tendencijų atrankoje. Galų gale, juk prof. Šilbajorio veikalas nepretenduojąs į išeivijos literatūros istoriją...

"Kokios darytinos išvados?

"Paskutiniu metu 'Dirva" įsirikiavo ekstremistinės išeivijos spaudos eilėsna, kuriose randasi "Laisvoji Lietuva" ir "Naujienos". Esmėje visi šie laikraščiai yra šizofreniško patriotizmo atstovai ir būtų natūralu jiems susijungti. Ypatingų skirtumų tarp jų nesimato. Susijungę gal pajėgtų parašyti ir padoresnį vedamąjį, be asmeninio koliojimosi, kad ir ekstremizmo vardan".

ŽURNALISTŲ PRIEAUGLIS

"Draugo" vedamajame Pr. Gr. ir šitaip samprotauja apie mūsų žurnalistų prieauglį:

"Profesinei žurnalistikai pasiruošusių bendradarbių lietuviška spauda turi labai mažai. Vieni patyrę straipsnių ar apžvalgų rašytojai jau išsiskyrę iš gyvųjų tarpo, kiti palinkę po amžiaus našta, treti pavargę ar pasitraukę iš spaudos puslapių. Tuo tarpu iš jaunesniųjų išeivijos lietuvių žurnalistų mažai tepriaugo. Būtų nusikaltimas sakyti, kad tikrų žurnalistų nėra, nes visa eilė jaunosios kartos atstovų labai pozityviai reiškiasi spaudoje stipriais straipsniais žurnaluose ar savų organizacijų skyriuose. Yra net labai puikių redaktorių, kurie galėtų užimti bet kuriame laikraštyje redaktoriaus kėdę, jeigu tik lietuviški laikraščiai galėtų pakelti atlyginimus iki šio krašto profesinio lygio atlyginimų.

"Tačiau kartu reikia apgailestauti, kad nemaža dalis jaunimo rašymu visai nesidomi, nors galėtų ir turėtų domėtis, kaip ta pati dalis domisi organizacine ar, bendrai, visuomenine veikla. Pedagoginis institutas laikraščių bendradarbių neparuošė ne dėl pastangų stokos, bet dėl sunkių veiklos sąlygų, kuriose neįmanoma išmokti rašyti, nebent tik ypatingų gabumų jaunuolį. Dėlto ir šiuo atveju reikia pripažinti jo laimėjimais, kad iš šio instituto yra išėję, nors nedidelis skaičius, puikių žurnalistų, kurie ne tik sugeba, bet ir noriai bendradarbiauja savoje spaudoje, redaguoja skyrius, prie kurių reikia pridėti daug ir sunkaus triūso. Nekalbama čia apie tuos, kurie, impulso pagauti, parašo vieną antrą žinią ar straipsnelį, bet nesugeba išsireikšti taip, kad ir kiti juos suprastų. Bet tokie dažniausiai nesugeba savo minčių reikšti net ir angliškai, nors ta kalba yra išėję mokyklas.

Čia kaip tik vėl galėtų prisidėti organizacijos, leidžiančios žurnalus ar biuletenius, padėdamos jaunimui išmokti raštu reikšti savo mintis. Laikraščių skyrių redaktoriai galėtų mėginti daugiau įtraukti jaunesnių bendradarbių, nes jaunimas yra imlesnis ir greičiau mokosi net iš savo pačių klaidų".

APIE MONTĘ

Lietuvoj rengiamas filmas "Herkus Montė", kaip pareiškė režisierius A. Grikevičius, pagrindinė tema — "prūsų tautos ir Montės asmenybės tragedija". Scenarijaus autorius rašytojas Saulius Šaltenis naudojosi kryžiuočių metraštininko Petro Dusburgo kronikomis. Montės vaidmeny bus Vilniaus dramos teatro aktorius Antanas Šurna, jo žmonos Kotrynos — estų artistė Lio. Daug filmo scenų numatyta filmuoti Lenkijoje, netoli buv. Marienburgo miesto. Premjera numatyta 1972 m. pavasarį.

IŠTRAUKOS IŠ SLA 50-JO SEIMO PROTOKOLO

Pildomosios Tarybos kadencija tik dviems terminams. Įneša 308 kp.
Atmesti. **Įst. Kom.**

Statyti daugiau kandidatų į kiekvieną urėdą. Įneša 308 kp.
Atmesti. **Įst. Kom.**

Į Pildomąją Tarybą įsileisti proporcingai tremtinių. Įneša 308 kp.
Atmesti. **Įst. Kom.**

Nenaudoti SLA lėšų priešrinkiminei agitacijai. Įneša 308 kp.
Niekas ir nenaudoja. Atmesti. **Įst. Kom.**

Vengti šališkumo skaitant balsus. Įneša 308 kp.
Niekas negali įrodyti, kad jis yra vartojamas. Atmesti. **Įst. Kom.**

Apskričių Teisės

Duoti Apskričių Taryboms sprendžiamą balsą Seimuose ir pripažinti Apskričių Taryboms oficialų administracinį statusą. Įneša 308 kp.
Atmesti. **Įst. Kom.**

Komisijų Kontroliavimas

Kontroliuoti komisijų veiklą ir vengti bereikalingų išlaidų. Įneša 308 kp.
Komisijos nedaro jokių išlaidų be Pildomosios Tarybos žinios. Atmesti. **Įst. Kom.**

Nuosavybių Likvidavimas

Likviduoti nuostolius nešantį SLA nekilnojamą turtą. Įneša 308 kp.
Nedaug tokio turto liko ir jis bus likviduotas gaspadorišku budu. **Įst. Kom.**

(iš 173 psl.)

1. Išbraukti iš Konstitucijos (1957 laidos) Skyriaus VI, paragrafo (1) aštuntą eilutę, butent:

"Committee on Intellectual Advancement"—Švietimo Komisija.

2. Reikalus, kuriais iki šiol Švietimo Komisija turėjo rupintis, pavesti Pildomajai Tarybai.
Lai Seimas sprendžia. **Įst. Kom.**

"Tėvynės" redaktoriaus nominavimą pavesti Seimo Komisijų Komisijai, kuri pastovias komisijas nominuoja. Įneša 64 kp.

Jei Seimas panaikintų Švietimo Komisiją, tai 64 kp. siulymas priimtinas. Jei komisija pasilieka, ji nominuoja redaktorių. **Įst. Kom.**

Bendras Seimas

Šaukti 1959 metais naujai pribuvusių lietuvių ir čia Amerikoje gimusių suvažiavimą (seimą), kuriame abiejų pusių veikėjai artimiau susipažintų ir gal atrastų budus kaip prieiti prie vienų ir kitų jaunesnio amžiaus lietuvių, supažindinti plačia prasme juos su musų organizacijos tikslais, siekiais ir kitais uždaviniais, kad atlaikyti šiame krašte tirpstantį lietuvių atsparumą ir tt. Įneša 135 kp. narys Z. Jankauskas.
Tai nėra vieno SLA reikalas. Atmesti.
Įst. Kom.

Reklama

Atrasti budą garsinti musų organizaciją vieną kartą į mėnesį per vietinę (Philadelphijos) Bendruomenės radio stotį, raginant naujakurius vyrus, moteris, ir jaunuomenę susidomėti musų broliška organizacija ir įsijungti į ją.
Atmesti. **Įst. Kom.**

(iš 180 psl.)

Lietuvos sienos (2)

ETNOGRAFINIŲ RIBŲ BEIEŠKANT

J. JAKŠTAS

Jų retos sodybos buvo pasklidusios labai miškingame krašte, vadintame dykra (Wildnis, solitudo). Jos tankesnis apgyvendinimas prasidėjo nuo 15 a., kada po Melno taikos į jos Lietuvai tekusią dalį ėmė traukti kolonistai nuo Nemuno pakraščių.

Tuo būdu tauta išsiplėtė iki Lietuvos valstybinės sienos ir pasidarė etnografinė siena nuo Gardino iki Vištyčio ar, geriau, iki Šešupės ištakų.

MAŽOJI LIETUVA

Už senos Lietuvos valstybinės ir kartu etnografinės sienos paliko Mažoji Lietuva. Ji išriedėjo iš dviejų aisčių genčių, skalvių ir nadruvių, kurios su kitomis aisčių gentimis įėjo į kryžiuočių valstybę. Jos visos IO pirmą kartą suminėtos ordino kronikininko Dusburgo 1326 m. ir vadintos bendru prūsų vardu.

Pats M. Lietuvos vardas (Kleinlitauen) pirmą kartą užtinkamas Prūsų domininkono svaičiotojo Simono Grunau kronikoje apie 1526 m. Iš Grunau to žodžio paminėjimo būdo išeitų, kad vardas jau seniau buvęs vartotas ir jis jo neišrado. Jis rašo, kad kraštas "šiandien Mažąja Lietuva vadinamas".

Lietuvos etnografijos reikalui liestina tik jos vakarinė ir pietinė siena, ypač pirmoji. Rytinė M. Lietuvos siena visai ryški buvo XVI-XVIII a., kaip ji paliudyta to laiko autorių. Pvz., Chr. Hartknochas, parašęs veikalą "Alt-und Neues Preussen oder Preussische Historien", 1684 m. kalba apie lietuvius: "Rytinėse vietose, kur Prūsų kraštas šlieja prie Lietuvos d. kunigaikštijos, šiandien kalbama lietuviškai; tad galima spėti, jog ten ir anksčiau lietuvių kalba visai ar iš dalies kalbėta".

Iš to Hartknochas išveda, jog iš Dusburgo minimų prūsiškų genčių tik 6 prūsiškai kalbėta. Į šiųjų tarpą jis neįtraukė skalvių ir nadruvių. Jis linko laikyti juos lietuvių kalbos aisčiais.

Visai pagal Hartknochą samprotavo ir jo bičiulis klaipėdietis M. Pretorius, gerai mokėjęs lietuvių kalbą. Jis vadino tiesiog lietuvių gyvenamas sritis Sūduva, Skalva ir Nadruva, t.y., Dusbergo vartotais vardais. Jis išvedžiojo, kad čia lietuvių kalba mažai kuo skiriasi nuo Žemaičių ir Lietuvos. Skirtumas tik tas, kad "kai kurios raidės sukeičiamos".

Tame pat šiaurės Prūsijos kampelyje perdėm lietuvius gyvenančius minėjo ir 16 a. autorius K. Hennenbergeris, kai jis apie Įsrutės valsčiaus gyventojus pastebėjo: "Šiame valsčiuje beveik vien lietuviai". Minėtas S. Grunau, rašęs 70 m. anksčiau, kalbėjo apie lietuvius, gyvenančius Tilžės ir Ragainės apylinkėse.

Tuo būdu, 16-17 a. autoriams rytų Prūsijos šiauriniame kampelyje vyravo lietuviai gyventojai. Jiems jie seni, pirmykščiai krašto gyventojai.

Šis lietuvių gyventas kraštas ordino kovų su lietuviais metu ir dar vėliau vis vadintas dykra (Wildnis, solitudo, deserta), t. y., miškingas kraštas su nežymiomis gyventojų sodybomis. Tų girių apgyvendinimas pradėtas nuo 15 a. pabaigos, kada po Torno taikos 1466 m. ordinui teliko vien Rytprūsiai su sostine Karaliaučiumi.

Tada paskutiniams magistrams ir pirmiems hercogams parūpo apgyvendinti tas apytuščias girias. Vokiečių imigrantų, kuriuos valdovai būtų mielai sodinę, tada jau nebebuvo. Teko kurdinti vietinius ir vykdyti vidaus kolonizaciją.

Tuo pačiu metu girios kolonizuotos pasienyje ir iš Lietuvos pusės. Sienos tarp Lietuvos ir Prūsijos tada nebuvo taip aiškiai išvestos ir todėl kolonistai iš Lietuvos atsidurdavo Prūsijoje ir atvirkščiai. Pasienio gyventojai maišėsi. Bet nebuvo masinio lietuvių persikėlimo į Prūsiją, kaip po pirmo pas. karo Karaliaučiaus mokslininkai ėmė skelbti. Lietuviai imigrantai papildė senuosius vietinius — nadruvių, skalvių ir kitų aplinkinių vad. prūsų palikuonis.

Iš išplėstos vidaus kolonizacijos ir išaugo M. Lietuva. Jai sutvirtėti padėjo reformacija, kada naujai statomose bažnyčiose imta vartoti pamaldose lietuvių kalba, rengti lietuviai kunigai naujai įkurtame Karaliaučiaus universitete, gamintos lietuviškos liturginės knygos ir net kurtos mokyklos prie bažnyčių. Tad

Dail. Antanas Tamošaitis: Polėkis. (Tapyba)

nuo 16 a. ir turime sutvirtėjusią M. Lietuvą.

VAKARINĖ SIENA

Kadangi M. Lietuva išaugo iš buvusių skalvių ir nadruvių sričių, tai šiosios paskutinės genties (nadruviai gyveno į vakarus nuo skalvių) vakarinė siena laikytina ir M. Lietuvos siena. Iš trijų dokumentų 14 a. vidurio, kur Sembos vyskupas ir ordino magistras dalijosi Nadruvos žemėmis, susekama apytikriai jos rytinė siena.

Ji ėjo nuo Kuršo įlankos iki Priegliaus Nenės upe. Į pietus nuo Priegliaus ji vedama pagal ilgą Ašvinės (vok. Swine) upę iki maždaug Nordenburgo ežero ir tuo ežeru toliau Gojos upe iki Rėžavo ežero. Nuo jo siena sukama į rytus.

Ši Nadruvos vakarinė siena ne visai sutampa su dviejų 19 a. mokslininkų, M. Toeppeno, geografo ir istoriko, ir kalbininko A. Bezzenbergerio išvestąja mažlietuvių vakarine siena. Jie abu ją veda palei Deimeną, Prieglių ir Alną. Nors iš tikrųjų skirtumas tarp abiejų sienų ne toks jau didelis. Anų laikų sėslumo sąlygomis jis beveik išnyksta.

Neklydo, tur būt, minėtas Hennenbergeris, kai jis 1595 m. išleistame veikale rašė, kad Nadruvą nuo Sembos skyrė Deimena, o pietuose ji ribojasi su Barta, t.y., siekia Alnos upės. O jos įtakas Ašvinė buvo Nadruvos pietvakarinė siena.

Tad M. Lietuvos vakarinė siena, kai ji galutinai susidarė, ėjo maždaug Deimenos, Priegliaus ir Alnos upėmis. Deimenos sieną dar gražiai patvirtino 18 a. viduryje apie M. Lietuvą rašęs Lukanus, kai jis kalbėjo, kad anapus Deimanos upės, t.y., žvelgiant nuo Karaliaučiaus skamba dainos (jis žodį dainos rašo lietuviškai vokiškame tekste), tuo tarpu šiapus jų negirdėti. Tuo pasakoma, kad į rytus nuo Deimanos, t.y., Sambijos krašte jau nebūta lietuvių.

Išvada: M. Lietuvos ar, kaip dabar tarybinėje istorijografijoje sakoma, vakarinės Lietuvos etnografinė siena vestina pagal minėtas tris upes. Ji yra pirmykštė istorinė sieną, kuriai pagrindą padėjo senos lietuviškos gentys.

SIEKTINOS SIENOS

Istorijos mokslas neatskiriamas nuo dabarties. Dabarties visuomeninio

Dail. Cornelius Krieghoff (1812-1872): "Medžiotojo grįžimas". Paveikslas priklauso Kvebeko provincijos muziejui.

33 dienos anapus (3)

VYTAUTAS SVILAS

KAI IŠSIVEDA SAUGUMAS...

Po ilgų pastangų sužinojau, kad čia aš kaltas, kad jos vyrą Stasį Zaikauską nuo pat ryto išsivedė Vilniaus KGB darbuotojai ir iki šiol ji neturinti jokios žinios apie jį. Vargšė jos dukrelė Vilnelė bandė kiek galėdama savo mamytę raminti, tačiau jai tas sunkiai sekėsi. Pati juk mamytė 12 metų laukė savo brangaus vyro, kada jis grįš iš Vorkutos lagerių, ir ji puikiai suprato, ką reiškia, jeigu saugumo darbuotojai išsiveda...

Bandžiau ir aš, gal ir nelabai vykusiai, ją raminti. Bandžiau priminti, kad laikai jau nebe tie, kad už siuntinius ar laiškus iš užsienio tampytų po saugumus ir imtųsi įvairių represijų. Priminiau jai likimą kapitono Buinovskio, kurį savo apysakoje aprašė Solženicynas. Jis už tai, kad gavo siuntinį iš anglų admirolo irgi buvo nuteistas katorginiams darbams, tačiau po Berijos likvidavimo jis buvo reabilituotas ir paskirtas revoliucinio muziejaus "Auroros" laive vedėju. Bandžiau jai cituoti ir paskutinio dešimtmečio komunistų partijos suvažiavimų Maskvoje nutarimus, kuriuose aiškiai buvo pasmerkti tie stalininiai-berijiniai metodai, kurių pagalba buvo statomas komunizmas. Bandžiau ją kiek galėdamas įtikinėti, jog tai būti negali, kad už laiškus ir siuntinius KGB galėtų persekioti, kad Vilniaus KP yra koks tai nesusipratimas, o gal jie nežino, ką daro Vilniaus KGB ir kad viskas ateity paaiškės ir susitvarkys.

NEILGAI TEKO LAUKTI

Praleidęs gerą pusvalandį Zaikauskų šeimoje, turėjau skubėti į aerouostą sutikti M. Prialgauskaitės. Išeinant ponia Zaikauskienė manęs dar paprašė, kad paimčiau kartu ir jos dukrelę, kad ji su manim nusiramintų ir nematytų savo mamytės pergyvenimų.

Nujaučiau ir aš, kad mano valandos Vilniuje suskaitytos, ir eidamas atgal į "Vilniaus" viešbutį laukiau momento, kada būsiu sulaikytas. Neilgai man reikėjo laukti.

Tik įėjus į "Vilniaus" viešbučio vestibiulį, tuoj prisistatė vienas KGB darbuotojas. Jis prisistatė, kaip Tarybų Sąjungos valdžios atstovas Lietuvoje. Kažin kodėl KGB darbuotojai visuomet stengiasi prieš užsieniečius prisidengti kokia tai skraiste?

Jis man pareiškė, kad turįs su manim ilgą kalbą. Jam paaiškinau, kad turiu tuoj pat važiuoti į aerouostą sutikti sužadėtinės ir taksis jau laukia gatvėje. Jis atsakė, kad negalima ir kad aš esąs sulaikytas. Tai girdėjo ir matė Zaikauskų dukrelė Vilnelė. Jam paaiškinau, kad 12 metų mergaitės negalįs palikti be priežiūros ir bandžiau Vilnelei kažką pasakyti lietuviškai, tačiau KGB darbuotojas mane tuoj nutraukė ir pareiškė, kad nekalbėčiau lietuviškai, kadangi jis tos kalbos nesuprantąs. Taigi mane privertė kalbėti su Vilnele tik rusiškai. Vargšė Vilnelė ne taip gerai suprato rusiškai, kadangi tos kalbos mokykloje dar nesuspėjo gerai išmokti...

KGB darbuotojas nurodė, kad nuvažiuoti taksiu į aerouostą galinti ir ta mergaitė. Taigi jis mus ir palydėjo iki taksio ir saugojo, kad su Vilnele nieko nekalbėčiau lietuviškai. Jis buvo tvirtai įsitikinęs, kad Vilnelė tikriausiai yra kokia nors ryšininkė Vilniaus KGB fantazijos sukurtos pogrindinės organizacijos Lietuvoje...

VARGŠĖ VILNELĖ

Vargšė Vilnelė šiandieną tebestovi mano akyse išsigandusi, išbalusi ir drebanti. Aš jai suspėjau perduoti raktą nuo savo viešbučio kambario, kad ji perduotų M. Prialgauskaitei. Įsprau-

džiau dar 5 rublius, kad ji užsimokėtų už taksį, ir, nuvažiavusi į aerouostą, palauktų lėktuvo, kuriuo turėjo atskristi mano sužadėtinė. Taip aš su Vilnele atsiskyriau ir ir nežinau apie jos likimą.

Nežinau ir negaliu pasakyti, ar ji buvo po to tardoma, tačiau Vilniaus aerouoste ji sutiko mano sužadėtinę ir perdavė jai slaptus "pogrindinės organizacijos" nurodymus atvykti į "Vilniaus" viešbutį ir mano kambary laukti manęs, kol bus atliktas mano "filtravimas". Galėjo būti, kad ji po to irgi buvo apklausinėjama ir iš jos buvo reikalaujama prisipažinti ir pasakyti, kokias papildomas užduotis ji buvo gavusi.

VISI PRISIPAŽĮSTA

Puikiai dar prisimenu 1940 m. spalio mėn., kuomet buvau pirmą kartą suimtas Kaune, Radastų g-vėje Nr. 15. Tuomet man tik ką buvo suėję 15 metų, ne ką buvau aš už Vilnelę vyresnis, tačiau jau tuomet iš manęs buvo reikalaujama įvairių prisipažinimų, kas ir kokias užduotis yra man davęs. Tuomet, būdamas 15 metų berniuku, buvau kankinamas ir mušamas. Būdų prisipažinimui išgauti NKGB turėjo daug. Pri-

(keliama į 8 psl.)

---

gyvenimo vyksmas pažadina įvairius klausimus praeičiai, t. y., istorijos mokslui. Mūsuose etnografinių sienų klausimas ir kilo ne be dabarties aspiracijų, ne be dabarties, atseit, po antro pas. karo susidariusios padėties. Tai ypač liečia vakarinę Lietuvos etnografinę sieną, kaip ji nubrėžta Lietuvos Tyrimo instituto etnografiniame žemėlapyje. Apie ją K. Veikutis teisingai pastebi, jog ji "įeina į Potsdamo liniją".

Kiekvienam kiek kritiškai galvojančiam turėtų būti aišku, kad tų dviejų sienų suplakimas nepateisinamas nei logiškai, nei istoriškai. Postdamo linija išvesta nugalėtojų kokiais tikrai nežinomais politiniais, ekonominiais, gal ir geografiniais motyvais vadovaujantis. Ji yra dirbtinė siena. Ji nėra išdava savaimingo istorinio vyksmo, kaip kad etnografinė siena yra.

Tiesa, etnografinė siena maišoma su dirbtine, turint galvoje reikalingą sieną būsimai Lietuvai. Bet šiuo atveju daroma logiška klaida, kai sujaukiama, kas yra ir kas turi būti. Tarp to, kas yra ir to, kas turi būti yra praraja ir tų dviejų dalykų negalima sudėti į krūvą. Juk beprasmiškas būtų galvojimas, jog praeitis vystėsi taip, kaip dabar pageidaujama.

Tai gerai suprato ir prof. Z. Ivinskis, kai jis kadaise parengė Vlikui Lietuvos sienų aprašymą. Aprašęs vakarines Lietuvos sienas, profesorius čia pat pridūrė apybraižą, pavadintą, "Lietuvai reikalingos sienos vakaruose". Čia jis su dideliu surinktų duomenų bagažu teikia ekonominius, geopolitinius, susisiekimo (sausumos ir vandens keliais) ir kitokius argumentus, kad būsimai Lietuvai pravers Karaliaučius su Kaliningrado srities užnugariu.

Tat profesoriaus išskiriama, kas turi būti iš to, kas yra. Bet ne istorijai įrodinėti, kas turi būti. Jos paskirtis vaizduoti, kaip iš praeities išsivystė, kas dabar yra.

Iš to seka galutinė išvada: Mažosios Lietuvos siena yra etnografinė vakarinė Lietuvos siena; o Potsdamo linija su Karaliaučiumi yra siektina ar reikalinga Lietuvai siena. Jos abi neturėtų būti maišomos.

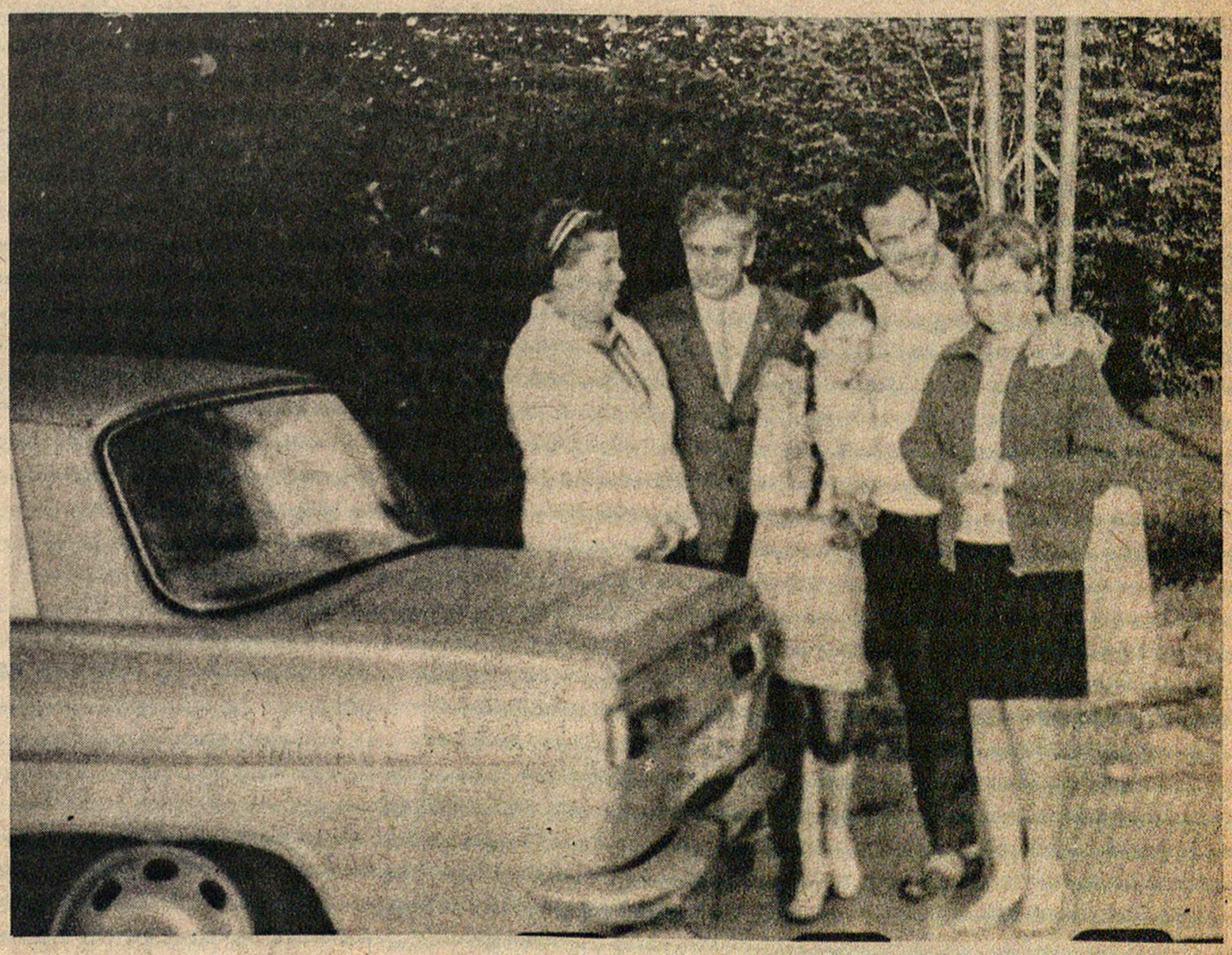

1969 m. Minske. Iš kairės: H. Zaikauskienė, St. Zaikauskas, Vilnelė Zaikauskaitė, Vytautas Svilas ir Marytė Prialgauskaitė.

33 dienos

(atkelta iš 7 psl.)

sipažino tokie įžymūs žmonės kaltais, kaip Tuchačevskis, Jakyras, Uborevičius, prisipažino kaltu ir garsusis Berlyno šturmuotojas Tarybų Sąjungos maršalas Žukovas. Keista būtų, kad po tokių žmonių prisipažinimo, neprisipažintų kaltais tokie žmonės, kaip Minioto straipsniuose minimi Mirijauskas ar Maknevičius, tuo labiau Vilnelė Zaikauskaitė...

Dar šiandieną skamba mano ausyse pirmojo mano mokytojo, NKGB majoro žodžiai, pasakyti 1940 metais mano primojo tardymo metu: "Mes komunistai, kas ne už mus -- tuos atgal į motinos isčių -- perdirbti...

Ar ne žavingi žodžiai? Tik lietuvių kalboje jie neturi tokio skambesio. Ne daug ką aš apie tokius rusų kalbos perlus tesuprantu, tačiau jie būdingi visai stalininei-berijinei epochai. Nežinau likimo to majoro, tačiau tikriausiai jį pasiekė likimas tų, kurie nusižengė leninizmo idėjoms...

PRASIDEDA TARDYMAS

Mane KGB darbuotojas nusivedė į "Vilniaus" viešbučio kambarį Nr. 4. Ten mūsų laukė dar vienas saugumo tardytojas. Liepė man atsisėsti į kampe paruoštą kėdę ir pradėjo tardymą.

Pirmas man pateiktas kaltinimas buvo, kodėl aš taip dažnai važinėju į Vilnių? Paaiškinau, kad, pirmiausia, aš tik antrą kartą esu atvažiavęs, kad važiavimą į Lietuvą reklamuoja ir agituoja ten važiuoti ne tik Inturistas, bet ir Vakarų Europos valstybių įvairūs turistiniai biurai ir kad pagrindinis mano atvažiavimo tikslas yra susimetrikuoti su mano sužadėtine M. Prialgauskaite. Dargi paprašiau jų, jeigu jie gali ir tai įeina į jų kompetenciją, man padėti. Man buvo atsakyta, kad santuokos sudarymas su M. Prialgauskaite priklauso nuo manęs, žiūrint to, kaip aš atsakinėsiu į pateiktus kaltinimus ir ar prisipažinsiu kaltu. Užtikrinau, kad mielu noru prisipažinsiu kaltu, jeigu tik bus už ką ir jausiuosi kaltu.

PRISIPAŽĮSTA KALTU

Sekantis mano apkaltinimo punktas buvo tai, kad aš siuntęs į Lietuvą siuntinius. Į tą kaltinimą tuoj atsakiau, kad tame prisipažįstu kaltu ir kad esu į Lietuvą siuntinius siuntęs. Tuoj pat buvo man pateiktas klausimas, ar ir per Balfą esu siuntęs siuntinius, į tą klausimą aš irgi atsakiau teigiamai, kad esu siuntęs siuntinius ir per Balfą. KGB tardytojas tuoj paklausė, ar aš žinąs, kad Balfas yra CIA (Central Intelligence Agency) padalinys. Atsakiau, kad nieko apie tai nežinąs, ir būčiau dėkingas, kad jie man apie tai painformuotų plačiau, tuomet galėsiu grįžęs užsienio lietuviams apie tai papasakoti. Tačiau mano tardytojai manė, kad tokioms didelėm paslaptim aš nesu patikimas...

Trečias apkaltinimo punktas buvo tas, kad aš nelankąs muziejų ir parodų Vilniuje, ką jų nuomone, turi daryti turistai, atvykę iš užsienio, kad dargi atsisakiau gidės ir kad visą savo laiką praleidžiu privačiuose butuose. Bandžiau paaiškinti, kad po muziejus bei parodas nevaikštau dėl to, kad tik prieš keleris metus iš Lietuvos išvažiavau ir visus tuos muziejus buvau jau daug kartų aplankęs dar gyvendamas Lietuvoje, kad gidės atsisakiau dėl to, kad lietuviškai suprantu ir vertėjos man nereikia ir kad Gedimino sapną apie Vilniaus miesto įkūrimą žinau ir jį dargi pasakoju mokiniams lietuvių gimnazijoj Vakarų Vokietijoje. O į garsiuosius Lazdynus ir Žirmūnus aš ir pats sugebėsiu nuvažiuoti...

Tardymas kažkaip nesiklijavo mano tardytojams.

BUS DAUGIAU

M. Prialgauskaitė Maskvos Raudonoje aikštėje 1970 m.

Iš Detroito rašo Alf. Nakas

Paskutiniojo reportažo gale man knietėjo pakalbėti apie barzdas, tiksliau — apie vieną barzdą. Bet jau buvo nemažai prirašyta, taigi buvau pristigęs vietos. Lyg ir pažadėjau sekantį kartą. Va, tas sekantis kartas ir pažadą turiu išpildyti.

Jeigu esate viduramžis vyras, visą gyvenimą švariai skustu veidu, ir norite sužinoti, kiek turite draugų ir "draugų", užsiauginkite barzdą.

"Meilės pareiškimai" prasidės maždaug po keturių dienų nuo paskutinio skutimosi, jeigu tik šitaip pasirodysite viešoj vietoj. Pirmiausia pamatysite, kaip jūsų pažįstamos ponios į jus žiūrės pasigailėjimo ir skausmo pilnomis akimis. Paskui ims tarpusavy šnabždėtis ir kikenti. Viena gal neiškentusi prieis prie jūsų ir sakys:

"Tai praustis lioveisi, aaa?"

Už vienuolikos dienų jūs nueisite į lietuvišką pobūvį, ir pirmas sutiktas tautietis, abejodamas duoti ranką ar ne, su karčia, skausminga šypsena lūpose atsidus:

"Ką gi tu nori įrodyti? Ar taip jau hipiais susižavėjai?..."

Tą dieną sutiksite porą tuzinų žmonių, ir nebus nė vieno, kuris neduotų jums pamokančių pastabų, neprimintų hipių ir revoliucijų, nereikštų užuojautos. Darbovietėj reakcijos bus įvairesnės, tai yra, ne vien negatyvios. Vieni, kaip ir jūsų tautiečiai, labai gailės jūsų ir skatins nedelsiant nusiskusti. Kitiems bus įdomu, kiek laiko truks, kol barzda pasidarys didelė, tanki, "verta dėmesio". Bus ir labai palankių atsiliepimų. Čia ypatingai entuziastiškos bus sekretorės (jūsų viršininko, žinoma, nes jūs sekretorės neturite; ir kitų viršininkų; jūsų pažintis su jomis gimsta prie kavos automatų). Kuo jaunesnė sekretorėlė, mašininkė, stenografistė, kuo trumpesnis jos sijonėlis, tuo meiliau ji į jūsų apžėlusį veidą žiūrės. Ir čiulbės:

"Oh, you too? How nice. Congratulations. And good luck..."

Bet ir čia, darbovietėje, kad ir kitataučių tarpe, nebus nė vieno, kuris apie jūsų barzdą nekalbėtų. Bosas, atlaidžia šypsena (nes tokie, mat, laikai, kad piktuoju čia nieko nepeši), gražiais žodeliais apglostys jus ir pagaliau paklaus:

"Tai kaip čia atsitiko, su tuo nesiskutimu? Odos uždegimas gal, ar kas?..."

O jūs jau nebenorėsite toliau tik šypsotis ir su viskuo sutikti. Nė nepastebėsite, jog su barzda jums ragai ėmė dygti. Jūs, tikriausiai, bosui atrėžite:

"Su oda viskas tvarkoj, Mr. Smith. Su alga blogai. Viską pravalgau..."

Už šešerių savaičių nueisite į didelį lietuvišką renginį, kurin ateina ir retai sutinkami žmonės. Spėsitė išlipti iš mašinos ir išgirsite skardų kvatojimą. Skersai gatvės stovės jūsų laukdami bičiulis ir bičiulienė. Jie žvengs, net vienas kitą prilaikydami, kad nesugriūtų tokios juokingos staigmenos ištikti.

"Ha, ha, ha, hi, hi... Sakau žmonai, jis ar ne jis... hi, hi, hu, ho...", springs ir ims kosėti bičiulis. O bičiulienė, juoko ašaras šluostydama, įtikinės: "Sakiau, kad jis... ha, ha, ha, ha... Juk mašina raudona, tas pats dadžius, su kuria į Dainavą mane vežei pernai... ha, ha, ha..."

Ne visiems bus taip juokinga. Daug žvilgsnių salėje bus rūstūs, paniekinančiai į jus metami. Per pertrauką prieis didelis veikėjas, abi rankas giliai į kišenes sukamšęs, kad rankomis sveikintis pagunda neateitų ir

pro sukąstus dantis prakoš:

"Tai visai sukvailiojai... Ką gi tuo nori įrodyti?..." Čia jūs irgi rankas į kišenes sugrūsite ir tarsite:

"Į universitetą įstojau. Pasitobulinti psichologijoj noriu".

"Žinai, tavo amžiuje jau labai nerimta...", ims dėstyti didelis patriotas, kai jus būrys bičiulių ir nebičiulių apsups.

"Kodėl nerimta?", jūs spirsitės, "Ar Basanavičius buvo nerimtas? Ar nerimti buvo Biržiškos, Smetona?..."

Čia į priekį prasiverš didelis tvarkos šalininkas, kuris, žada, jeigu taptų šio krašto prezidentu, tuoj sutvarkyti visus hipius ir demonstrantus. Jis tiesiai į veidą jums švokšte iššvokš:

"Prisilygino, matai, prie Biržiškų, Basanavičiaus... Tavo ta nuskurusi barzdelė kaip Liudo Giros. Žinai, kas buvo Liudas Gira, aa?..." Ir atsakymo, kad jūs apie Liudą Girą žinote, nelaukęs maus į šalį kelių pokalbininkų juokui palydint.

Kai jau jūsų barzda švęs dviejų mėnesių sukaktį, labai jautriai ims reaguoti lietuviškos ponios. Iki šiol jūs manėte, jog jus dar retkarčiais pastebi jūsų žmona ir duktė, ir tai ne visada, ne kasdien. O dabar staiga pajusite, jog motiniškumas, užuojauta, švelniausi moteriški jausmai jūsų barzdą apsupo iš visų pusių.

"Klausyk, tu, (seka vardas mažybinėj formoj, taigi vardelis), visai sudurnavojai. Tiesiog nebegaliu ramiai praeiti. Šlykštu ir pažiūrėti. Kodėl tu, (vėl vardas mažybinis), nenusiskuti? Kodėl tu su tais hipiais?", kalbės labai daili ponia, kurią jūs, gal būt, dažnai ilgais žvilgsniais pasitikdavote ir palydėdavote, bet kuri jus labai retai tepastebėdavo.

"Eik jau eik. Tikras nesubrendėlis. Jau dabar nė nebandyk manęs vest šokti — neisiu, iki nusiskusi", sakys kita, labai tolima šeimos draugė. Jūs bandysite, bet niekaip nepajėgsite prisiminti, kada paskutinį kartą su ja šokote. Ir bandysite apskaičiuoti, kiek nuostolio dabar šita barzdelė jums atnešė.

"Aha, atsimeni, atsimeni? Tu po vieno Naujųjų metų baliaus rašei, moteris atpažinęs tik pagal šalia jų sėdinčius vyrus. Dabar tave atpažįstu tik pagal žmoną, drėbs į akis nesugriaunamą teisybę trečioji ir ims smulkiai kikenti.

Jeigu jūs esate šviesus blondinas, tai jūsų barzda šiokią tokią formą įgaus tik po dviejų mėnesių. Jūs jau pradėsite su ja apsiprasti, užmiršti, jog ji yra. Jūs netgi pripažinsite, kad tai patogus daiktas, nes vietoj skutimosi ryte galite penkias minutes ilgiau lovoje pasilikti. Tik jus supanti liaudis ramybės neturės niekada ir niekada neapsipras. Sekretorės prie kavos automatų ims sakyti, jog jūs dabar jau very distinguished ir ras jus panašiu į profesorių, kurio iš tikrųjų jos niekada nematė. Jūsų bendradarbiai dabar klausinės, kaip ją apkarpinėji, ar, kaip, kokiom šukom šukuoji, kada manai juodai arba melsvai padažyti? Bosas jau nebeklausinės apie odos ligas, bet labai atsargiai norės žinori, ar tikrai jau šitaip žadi pasilikti iki pensijos, ar, gal būt, yra vilties?... Lietuviai patriotai ir veikėjai primygtinai klausinės, kodėl toks staigus žingsnis į liberalizmą, radikalizmą? Jeigu jūs besmarkaudamas jiems vėl linksniuosite Jablonskį ir Kudirką, tai kiti jūsų smarkavimą apšauks tiesiog blasfemija. Jei dar ginčytis nesiliausite, tai vėl gausite Giros arba ir paties Hočiminho pravardę. Bus ir tokių, kurie kalbės jūsų naudai. Net visai nuoširdžiai kalbės už jūsų barzdą. Tokių nebus labai daug. Ir beveik nebus tokių, kurie visiškai nekalbės.

"Beveik", tai nereiškia — "visai". Tokių, kurie išlaikys taktą iki galo, kurie nerodys emocijų žodžiais, nei grimasomis, nei žvilgsniais, vis dėlto susiras, na, gal dvi promilės. Ir jums knietėte knietės sužinoti, kodėl tos dvi promilės į jūsų barzdą jokio dėmesio nekreipia, lyg jos čia nebūtų? Jūs neteksite ramybės apie tai begalvodamas. Kai jūs barzdą jau būsite gal prieš mėnesį nusiskutęs, kai apie ją dabar dar vis kils kalbos, neiškentęs imsite ir pakalbinsite vieną promilę. Tai bus gerai pažįstama moteris, galima sakyti — šeimos draugė.

"Kodėl? Nagi neturėjau žodžių tai kvailybei", ramiai atsakys ta moteriška promilė. Truputį pritrenktas, jūs dar bandysite giliau smelktis į šios abejingos promilės charakterio gelmes. Dar klausite:

"Bet kaip jūs, ponia, jokiu ženklu — anei žvilgsniu, anei šypsniu, anei žodeliu — už ar prieš?"

"Ką gi padėtų? Jūs, vyrai, ypač barzdoti vyrai, tai mažesni ir už vaikus..."

Čia jūsų ūpas labai kris. Jūs jau nebenorėsite antros promilės klausinėti, nes ta gali paaiškinti, jog ji yra visiškai akla ir nematytų nė barzdos iki kelių.

Belieka tik apie žmonos reakciją. Nagi, kai jūs jai paskelbėte, kad barzdą ruošiatės auginti, tai ji bandė jus visokiais būdais "nuo tos kvailybės" atkalbėti. Visokias sankcijas žadėjo, iki divorso imtinai. Kai ta barzda dygo, augo ir tapo visų dėmesio centru, ji tik tylėjo ir šypsojos. O kai nusiskutote? Tuomet ji tikrai jausmingai prašneko:

"Jergutėliau... Buvai jau į vyrą panašus, o dabar ir vėl kaip piemuo..."

•

Čia ne humoreska. Čia ne feljetonas. Čia labai apytikrė vieno vyro pustrečio mėnesio barzdos istorija. Tik nepaaiškinsiu, kodėl jis augino ir kodėl nuskuto.

Alfonsas Nakas

SPALVINGOJI LIETUVA *

KARČEMOS PRIE VILNIAUS

Senovėje, kai dar nebuvo geležinkelių, autobusų, žmonėms tekdavo toli keliauti arkliais, kartais ir pėsčiom, todėl prie didesnių kelių buvo steigiamos karčemos (smuklės), kur keleiviai galėjo apsistoti poilsiui, pasišerti arklius, o patys pavalgyti bei pernakvoti.

Karčemos būdavo statomos su didelėm "stadalom" ir patalpom nakvynei, kad keleiviai turėtų vietos sutilpti. Be to, vietos žmonėms karčemos būdavo tartum koks klubas, kur apylinkės gyventojai aptardavo bendrus savo reikalus, samdydavosi, vaišindavosi ir net atšokdavo vestuves.

Pažymėtina, kad anais laikais buvo ir karališkų karčemų, vadinamų palapinėmis, statytų prie didžiųjų kelių kunigaikščių paliepimu. Tokiose palapinėse Vytautas (1423) dosniai vaišino lenkų vyskupus ir didikus alumi ir midumi.

XV amžiuje atsiradus degtinei, karčemos pradėjo labai plisti. Pirmiausiai jos įsikerėjo miesteliuose, o paskui kaimuose. Šia pajaminga prekyba susigundė ir bažnyčia. Kaip rašoma brošiūroje "Vilniaus kalvarijos", 1629 m. vien Vilniuje dvasininkams priklausė 440 smuklių ir degtinės parduotuvių.

Reikia pažymėti, kad anuomet Vilnius buvo iš visų pusių apstatytas karčemomis ir karčemėlėmis, kurios stovėjo prie kiekvieno didesnio kelio ir keliuko, vedančio į Vilnių.

Dar tebestovi mūrinė Marijampolio karčema (prie kelio į Lydą), kurioje savo metu yra buvęs paštas ir Naujųjų Verkių karčemėlė. Buvusi Smėlynės karčema, kuri iki šiol buvo užsilikusi prie kelio į Nemenčinę, sudegė tik prieš porą metų. Tai buvo gana didelis, apie 45 m. ilgio ir apie 14 m. pločio gerai išsilaikęs pastatas, kuriam, kaip spėjama, galėjo būti daugiau kaip 150 metų. Viename pastato gale buvo bufeto ir nakvynės patalpa, kitame — arklidė, talpinusi 35 vežimus. Įvažiavimas į arklidę buvo iš galo, o išvažiavimas — iš šono, nuo kelio pusės.

K. Šaulys

• Rytų Vokietijoje neseniai išleista Vytautės Žilinskaitės humoreskų knyga "Žydrasis jonvabalis".

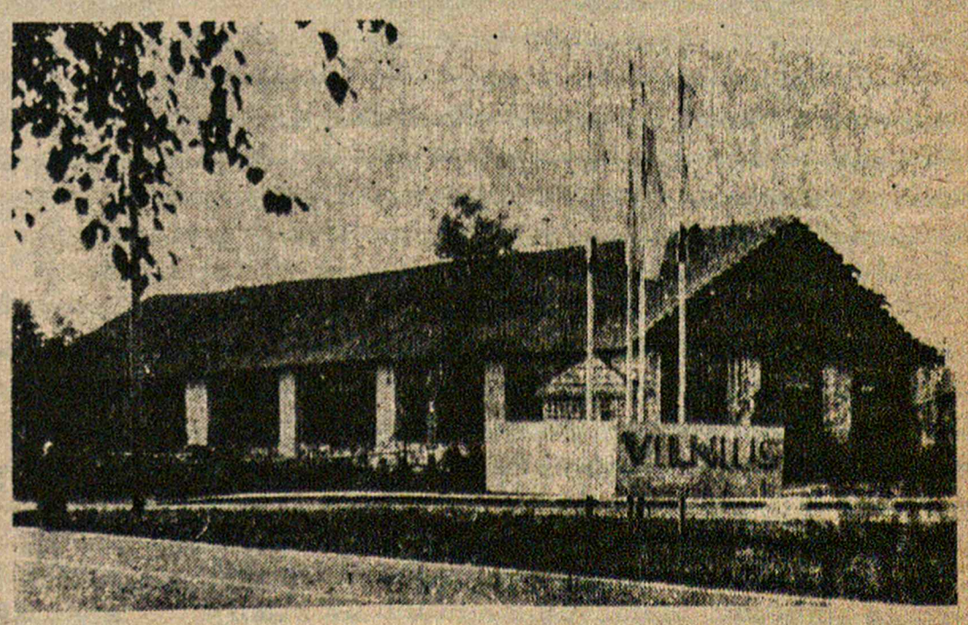

Nuotraukose: buv. grafo B. Tiškevičiaus karčema Rudaminoje (Vilniaus raj.) ir dvarininko Aleksandravičiaus karčema Smėlynėje, prie kelio į Nemenčinę.

PRIEŠ 50 METŲ

P. LELIS

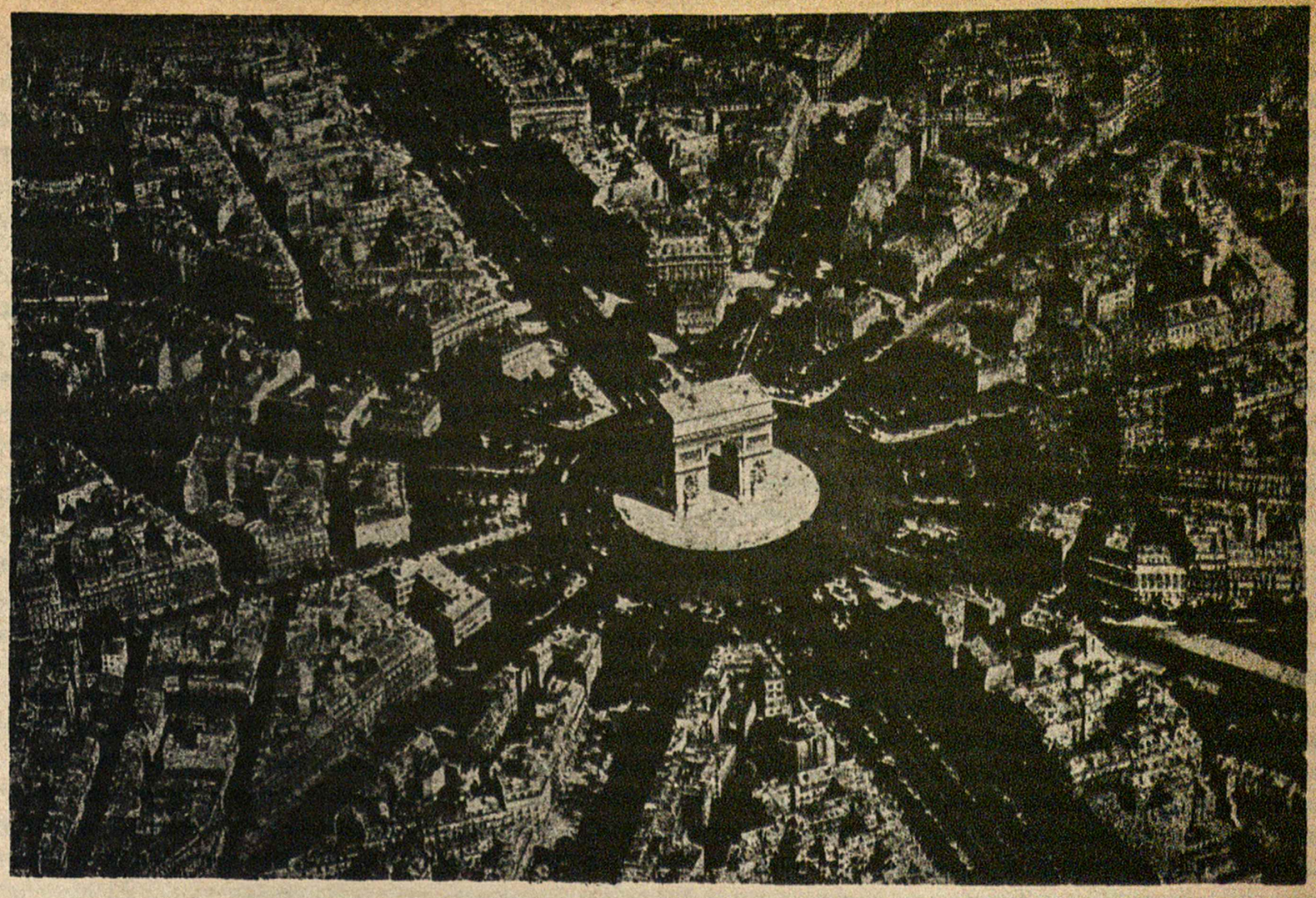

Paryžius – pasaulio karalienė

PARYŽIUJE

Prancūzai pasididžiuodami vadino savo sostinę "pasaulio karaliene". Pirmutinė populiari daina, girdėta ten dainuojant, prasideda žodžiais:

Paris reine du monde
Paris c'est une blonde
Le nez chiffonné l'air moqué
Les yeux toujours rient.

Tie žodžiai nusako "karalienės" veido bruožus – ji šviesiaplaukė, riesta nosimi, turi besišypsantį veidą ir visad juokiančias akis.

Romėnų laikais "Parisi" buvo vienos galų genties pavadinimas, o sostinė vadinosi "Lutecia". Nuo Liudviko IV laikų faktiškai Paryžius buvo pasaulio politikos ir kultūros centru, kuris tik po antrojo pasaulinio karo dalinai persikėlė kitur.

Atvykęs Paryžiun tuoj pajunti tą "l'air de Paris" ir pamatai, kad čia yra toji vieta, kurios ieškai. Klimatas vėsus kaip Lietuvoje, vaikščiojant nereikia prakaituoti, viskas laisva, pigu, visur lengvai susikalbi, o, be to, čia gyvena daug savų tautiečių. Mieste susisiekimas puikus – vaikščioja tramvajai, autobusai, o ypač patogus ir pigus požeminis traukinys vad. Metro, kurio linijomis išraižytas visas miestas.

Mano atvykimo dieną, 1928 m. rugp. 27 d., buvo pasirašytas vad. Briand-Kellog paktas, tai visi laikraščiai spausdino komentarus – "dabar pasaulyje įsiviešpataus amžina taika, nebebus karų" ir t.t. Nusipirkęs "Paris-Midi" ir prisėdęs Luksemburgo sode, skaitau ir galvoju apie naivumą tų prancūzų ...

Važiuoju susipažinti su lietuvių centru – atstovybe, kuri yra prie Malesherbes aikštės, gana toli nuo Lotynų kvartalo.

Pirmame aukšte buvo atstovybės patalpos (raštinė), antrame aukšte ministro P. Klimo butas, o trečiame aukšte (atikoje) – didelė salė susirinkimams, knygynas, archyvai ir t.t. Atstovybės I sekretorium buvo J. Urbšys, padėjėjai Blaveščiūnas ir viena simpatiška ponia, kurios pavardę užmiršau (jos vyras rusas), mašininkės ir šveicorius – prancūzai. Buvo dar atstovybės patarėjai, (nenuolatiniai tarnautojai) – poetas Milašius ir senas inžinierius, berods Dobkevičius.

Atstovybėje buvo visų Paryžiuje gyvenančių lietuvių adresai. Tuo metu ten studijavo apie 50 lietuvių ir šiek tiek nuolatiniai gyvenančių darbininkų, amatininkų, siuvėjų. Prisimenu ilgametį Paryžiaus gyventoją J. Varną, kurį vadinome Lietuvos "ambasadoriumi". Jis buvo siuvėjas – nešiojo ilgą juodą barzdą ir "katiliuką". Be jo niekur neapseidavo, jis visiems buvo pasiruošęs padėti.

Gavęs adresus, aplankiau savo pažįstamus draugus, kurie čia studijavo: St. Bačkį ir S. Ratkevičių. Jie man davė naudingų patarimų. Bačkis studijavo teisę Sorbonos faculte de droit, o Ratkevičius architektūrą, tai pastarasis plačiau mane supažindino su studijų planais įvairiose mokyklose ir apgyvendino savo viešbutyje 5 rue Blainville.

Sorbonos universitete technikos fakulteto nėra, o inžinieriams ir architektams paruošti yra atskiros mokyklos ir institutai.

Iš Kauno buvau pasiuntęs prašymą su dokumentais į Ecole Polytechnique, dabar nuėjęs ten pamačiau, kad mano patarėjas ir dokumentų vertėjas Kaune (Daumantas) nedaug ką žinojo apie Prancūzijos mokyklas. Jis karo metu gyveno Šveicarijoje ir ten su dr. Purickiu ir kitais veikė Lietuvių informacijos centre. (Jis vaikščiodavo Laisvės alėja su dideliu vilkų veislės šunim ir su pypke dantyse).

Ši mokykla Napaleono įsteigta, karo inžinieriams paruošti, ir į ją priima tik prancūzus. Kieme matau vaikščiojant kariūnų uniformomis apsirengusius jaunus studentus, kiti nešioja špagas ir "šako" kepures, kaip karo mokykloje. Pasiteiravęs raštinėje sužinojau, kad atsakymas į mano prašymą buvo išsiųstas į Kauną, bet aš jau buvau išišvykęs.

Kitos aukštosios technikos mokyklos Paryžiuje, kaip Ecole de Ponts et Chaussées, Ecole central de Paris ir Ecole d'Electricité superieure, yra atskiroms sritims pasitobulinti su dviejų arba vienų metų kursu. Į jas priima baigusius technikos institutus prie provincijos universitetų. Tokie institutai buvo Tuluzoje, Grenoblyje, Nancy, Caen, Strasbourg, Bordeaux ir berods, Clermont-Ferrand.

Nenorėjau važiuoti į provinciją, tai, Ratkevičiui padedant, rugsėjo 15 d. įstojau į vieną technikos mokyklą (Ecole de Genie Civil), kad pasiruošti stojant į institutą, nes techniško mokslo dalykai prancūzų kalba man buvo dar svetimi. Prie tos mokyklos buvo bendrabutis, bet nebuvo privaloma jame gyventi. Man svarbu buvo pagyventi bendrabutyje, kad greičiau prancūzų kalbą įsisavinčiau.

PARYŽIAUS LIETUVIAI

Studentų draugijos susirinkimuose, kurie vykdavo sekmadieniais atstovybės salėje, susipažinau su kitais studijuojančiais lietuviais, nors jų atsilankydavo neperdaugiausia – apie 20. Ypač menininkai buvo nerangūs lankyti susirinkimus. Mane daugiau įdomavo studijuojantieji techniką. Jurgis Karuža buvo baigęs institutą Tuluzoje ir gilino žinias Ponts et Chaussees mokykloje. Kiti du jo broliai studijavo Caen u-te, su kuriais vėliau du metus ten bendravome. Jų tėvas buvo Liet. universiteto profesorius, med. dr. ir vyr. geležinkelių gydytojas, tai sūnums buvo lengva studijuoti, nes jie kiekvienas gaudavo po 600 litų į mėn. J. Mikėnas studijavo skulptūrą, S. Varašius – tapybą, V. Bacevičius – muziką. Jie visi gyveno viešbutyje prie Montparnasso, kur mudu su Ratkevičium juos lankydavom.

Už Père Lachaise kapinių gana skurdžiai gyveno Antinis ir Piščikas, abu studijavo skulptūrą Beaux Arts (Bozar) mokykloje. P. Dielininkaitis, J. Keliuotis ir Račkauskas studijavo literatūrą, sociologiją ir panašius mokslus. V. Soblis-pedagogiką. J. Kajeckas ir S. Bačkis – teisę ir politinius mokslus. L. Natkevičius rengėsi doktoratui Institut des Hautes Etudes Internationaux. Vėliau tame pat institute doktoratą padarė ir S. Bačkis. Kairysis karštakošis Drazdauskas – nežinau ką studijavo.

Dar paminėtini Lietuvos žydai studentai, kurie palaikė ryšius su lietuviais – Arbitblatas (vėliau A. Blatas, žymus dailininkas), Kaplanas ir kiti. Ypač prisimenu gražų žydą Kaplaną, kuris buvo aktyvus lietuvių tarpe. 1928 m. lapkričio 11 d. jis ragino lietuvius dalyvauti eisenoj prie nežinomo kareivio kapo. Lietuvos vėliavą nešė Kaplanas, o prancūzų, berods, Bačkis. Įsirikiavom apie 40 lietuvių tarp kitų tautybių organizacijų ir slinkom prie Triumfo Arkos, kur min. Klimas su pagalbininkais padėjo lietuvių vainiką prie rusenančio kapo su užrašu: "Ici repose un soldat français mort pour la patrie". (Čia guli prancūzų kareivis, miręs už tėvynę).

Kiti studijuojantieji buvo užsidarę, nėjo į lietuvių susirinkimus. Daugelio neteko nė pažinti. Be to, sunku buvo atskirti, kuris studentas ir kuris ne studentas.

b.d.

SKAUTAMS

VEIKLOS PLANAVIMAS

Skautiškos veiklos pagrindui visada reikalingas rimtas planavimas. Tuo ypač turi rūpintis ne tik kiekvienas vadovas, bet ir kiekvienas skautas. Planavimas turi būti paremtas giliai išmastytomis mintimis, žiniomis ir visada saulėta nuotaika.

Tiktai geras planavimas reikalauja nemaža laiko. Čia visiems į talką atėjo Brolijos v-ja, kuri išleido vadovų lavinimo skyriaus paruoštą labai naudingą knygelę "Veiklos planas" 1971 metams.

Atrodo, knygelė bus puiki vadovo talkininkė. Joje kiekvienam mėnesiui surašyta visa eilė užsiėmimų, žaidimų, darbelių, uždavinių, dainų, inscenizacijų, rinkinių, pašnekesių bei diskusijų pagal metų pagrindinius programų dalykus ir kiekvieno mėnesio paskirtį bei mintį. Malonu pabrėžti, kad knygelės leidėjai nurodo, jog visa tai yra tik siūlymai. Vadovas pasirenka, kas jam patinka ir prideda visą savo patyrimą bei atsižvelgia į vieneto vietos sąlygas.

Žinoma, ir tokioj naudingoj knygelėj visko nesurašysi. Todėl joje visad nurodyta, kur galima rasti reikiamos medžiagos. Ypač atkreiptinas dėmesys į dvi knygas: "Stovyklų vakaras" ir "Skautiški žaidimai".

Mūsų s-gos Tarybos pirmininkas v.s. Ant. Saulaitis labai nuoširdžiai rekomenduoja šią knygelę visiems broliams vadovams, pirmiausia draugininkams, draugovės vadijos nariams, būrelių ir vienetų vadovams bei jų pavaduotojams, o taip pat skiltininkams ir paskiltininkams.

Šioje knygelėje paduodami patarimai, programos, planai, užsiėmimai, darbeliai, žaidimai ir kt. yra buvę išbandyti ir vykdyti su pasisekimu.

Todėl tebūnie leista mieluosius brolius paskatinti: pabankykite. Tikrai tai gali palengvinti jūsų darbą ir atnešti vaisių. Sėkmės...

Knygelė vadovams išsiuntinėta ir turėjo visus pasiekti. L. E-tas

london, ont.

AUKOS TAUTOS FONDUI

Ontario Londono KLB apylinkėje Tautos fondui aukojo: dr. A. Kaveckas-50 dol., P. Dragūnevičius, B. Misius, E. Cicėnas, J. Butkus, Ratkevičiai po 10 dol., K. Valaitis -15 dol., Zadurskis - 7 dol., A. Petrašiūnas, kun. B. Pacevičius, E. Daniliūnas, E. Paulionienė, V. Kuzma, P. Judickas, K. Kudukis, A. Šilbajoris, J. Riklikas, A. Medelis, Augustinavičius, I. Ramonas, A. Pocius, A. Dragūnevičius, A. Kisielius, Klepeckas, R. Mitalas, Tamošaitienė, P. Tumosas, K. Girnys, J.Lukša, A. Eimantas, S. Zulpa - po 5 dol., L. Kanošeskas - 4 dol., Barsėnai, L. Eimantas, V. Jakubaitis, P. Genčius, P. Jokštas - po 3 dol., E. Petrauskas, J. Norgėla, J. Launikaitis, R. Miškinienė, V. Gudelis, K. Barčiauskas, V. Bernotas, J. Misius, S. Navickas, K. Lukošius, S. Berzinis, J. A. Švilpa, V. Čegytė, B. Dirsė, P. Augaitis, J. Čegys, A. Kudirka, Stanevičius, J. Stankus, S. Sakalys, J. Bliskis, J. Aušrotas, E. Blieske, B. Zabulionis, A. Kalnėnas, V. Narušević, A. Šiaučiūnas, E. Gocentas, B. Keburis - po 2 dol., K. Ambrozaitis, A. Styga, J. Kisielis, V. Uždravis, A. Paplauskienė, A. Repšienė, S. Kupčinskas, A. Mikulskis - po 1 dol.

TF įgaliotinis

hamilton

PARADŲ ŠOKĖJOS

Nedaug kam žinoma, kad jaunų lietuvaičių grupė jau kuris laikas garsina lietuvių vardą kitataučių tarpe Hamiltone ir už jo ribų. Jos šoka populiarius paradų šokius, žinomus "Majorettes" vardu. Paraduose liet. grupės priešakyje visada nešamas plakatas su užrašu "Lituettes" - kas reiškia tautybės nusakymą (lietuvaitės), šalia to lietuvių ženklas - Gedimino stulpai. Paryškinti dar pridėti žodžiai: "Lithuanian Youth Centre".

Šokėjų grupę sudaro 23 mergaitės tarp 4 ir 15 m. amžiaus. Joms vadovauja Roma Vas-Vasienė, o pačius šokius moko jos dukra Rožytė. Grupė paraduose jau dalyvavo veik visuose artimesniuose miestuose.

Praeitų metų didesnis ir paskutinis paradas vasaros metu buvo Stoney Creek mieste "Flagday" dieną, kur labai gražiai pasirodžiusios ir mūsų lietuvaitės. Rožytė balandžio 24 d. Guelph mieste dalyvavo "Majorettes" šokių solo varžybose, kur laimėjo net tris dovanas, kaip viena iš gerųjų šokėjų. Praeitais metais yra gavusi daugiau tokių pažymėjimų.

Zp

AIDO IŠVYKOS

Mergaičių choras Aidas šiais metais turės mažiausiai dvi išvykas. Chicagon. Birželio 13 d. išvyksta mažesniam koncertui ir liepos pradžioje dainuos JAV ir Kanados dainų šventėje.

Abiems išvykoms jos sparčiai ruošiasi, repetuoja sekmadieniais, vadovaujamos chorv. V. Verikaičio.

Jos jau išmokusios 18 lietuviškų kūrinių ir pradėjo repetuoti dvi angliškas daineles, kurias joms teks dainuoti, švenčiant Hamiltono miesto 125 metų sukaktį. Zp

PIRMASIS PENSININKAS

Pokarinės emigracijos naujasis ateivis Albertas Jankūnas, po 23 metų tarnybos The Stelco of Canada Ltd. plieno įmonėje išėjo ankstyvesnėn pensijon (pilna pensija gaunama 65 m. amž.). Tai pirmasis pensininkas

(keliama į 12 psl.)

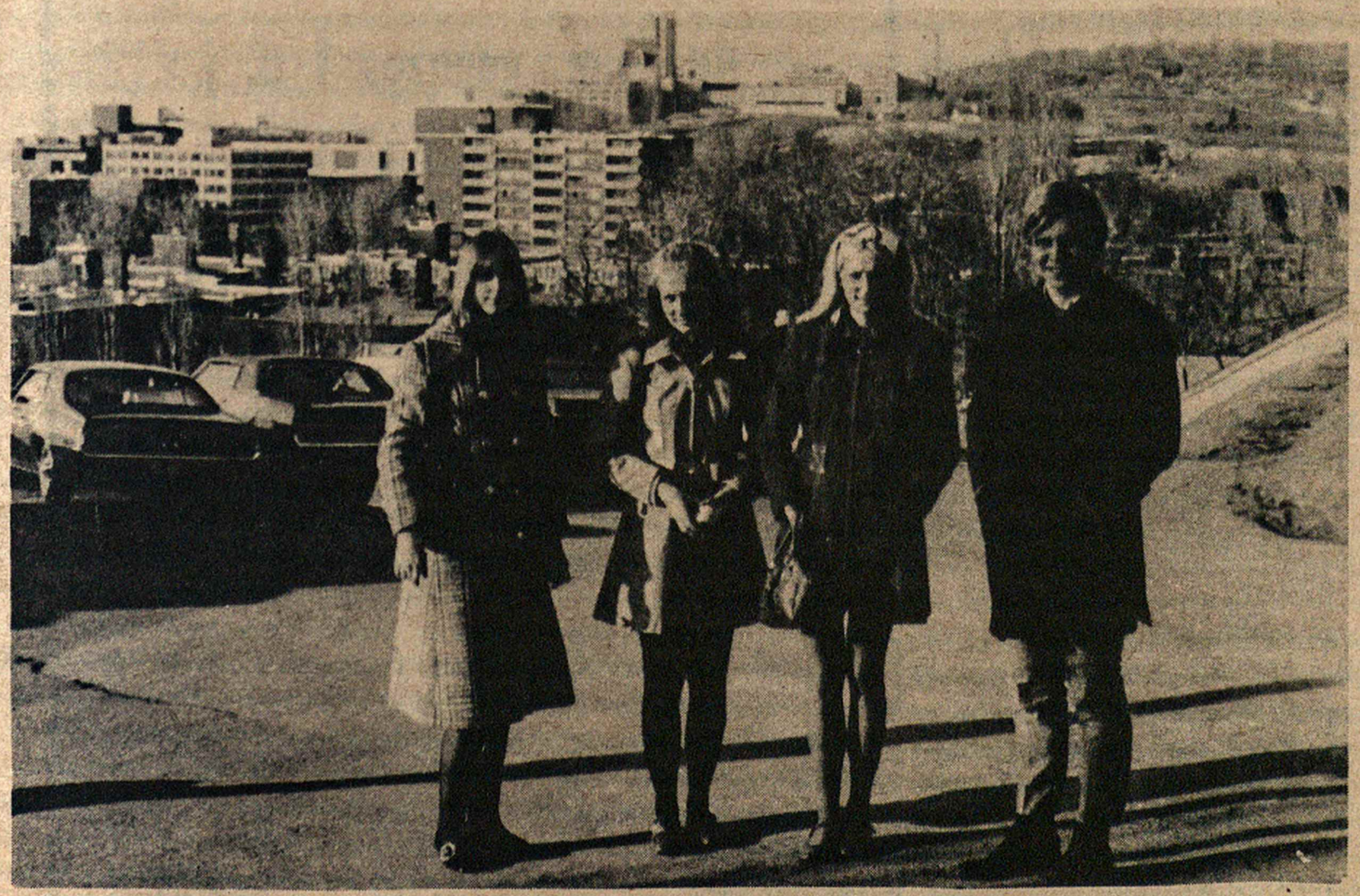

Žvelgiant nuo Montrealio karališkojo kalno. Alg. Adomonio nuotraukoje iš kairės: Vida Adomonytė, J. Valkavičiūtė (bostonietė, laimėjusi Bostono burmistro dovaną už darbą Raudonajam Kryžiui), R. Valkavičiūtė.

Hamiltono miesto 125 metų įkūrimo proga, gegužės 30 d., 4 val. p.p. *SCOTT PARK HIGH SCHOOL AUDITORIJOJE*, 1055 King St. East, Hamiltone

GYVATARAS

rengia TAUTINIŲ ŠOKIŲ ir DAINŲ

KONCERTĄ

Programoje:

- Jaunimo Centro Studentų iš Čikagos
- Solistė Birutė Kemežaitė iš Čikagos
- Solistas Jonas Vaškevičius iš Toronto
- Hamiltono Gyvataras

Visus Hamiltono ir apylinkių lietuvius maloniai kviečiame dalyvauti

Gyvataras

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO

KOOPERATYVAS "TALKA"

21 Main St. East, kamb. 203, tel. 528-0511

Darbo valandos:

pirmadieniais 9.30 — 5 v. p.p.
antradieniais 9.30 — 5 v. p.p.
trečiadieniais 9.30 — 5 v. p.p.
ketvirtadieniais 9.30 — 5 v. p.p.
penktadieniais 9.30 — 8 val. vak.
šeštadieniais 9.00 — 1 v. p.p.

Liepos ir Rugpjūčio mėn. šeštadieniais "Talka" uždaryta.

Mokame už:

depozitus 5%
šėrus ir sutaupas 6%
už vienų metų terminuotus indėlius 6½%
ir virš $10.000 - 3 metams 7%

Duodame:

asmenines paskolas iš 10%
nekiln. turto paskolas iš 8½%

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Parduodame "American Travelers" čekius. Užtikrintas indėlių saugumas. Kapitalas — virš $2.500.000

hamilton

(atkelta iš 11 psl.)

iš lietuvių būrio, tuo laiku pradėjusių dirbti tame fabrike.

Išėjęs pensijon, susilaukė ir malonaus siurprizo: jo žmona Darata, atvyko iš Lietuvos nuolatiniai apsigyventi Kanadoje. Balandžio 25 d., KLB tarybos rinkimo dieną, juodu atvyko rinkimų būstinėn, kur viešnia buvo įtraukta į balsuotojų sąrašus, gaudama teisę atlikti lietuvišką ir demokratinę pareigą po daugiau kaip 25 metų pertraukos.

Naująją Bendruomenės narę sveikiname ir abiem kartu linkime saulėto ir ramaus poilsio. Zp

IŠVYKO EUROPON

Kelionių mėgėjai Albina ir Alfonsas Pilipavičiai išvyko trijų savaičių ekskursinėn kelionėn į Europos žemyną, kurios metu numatyta aplankyti Ispaniją, Portugaliją. ir, gal būt, dar kurį kitą kraštą. Zp

GYVATARO KONCERTAS

Gyvataras, Hamiltono miesto 125 metų įkūrimo sukakties proga, rengia tautinių šokių ir dainų koncertą, kuris įvyks gegužės 30 d., 4 val. p.p., Scott Park auditorijoj, 1055 King St. East, Hamiltone.

Programoje dalyvaus Jaunimo centro studentų ansamblis iš Chicagos, lyriniai dramatinis sopranas Birutė Kemežaitė iš Chicagos, solistas Jonas Vaškevičius iš Toronto, Hamiltono mergaičių choras Aidas ir Gyvataras pilnoje sudėtyje. Tai bus antrasis įvairių tautybių ruošiamuose koncertuose Hamiltono sukakties proga. Gegužės 23 d. toje pat vietoje panašų koncertą ruošia slovakai. Pasirodymai bus reklamuojami per vietos radiją ir spaudą.

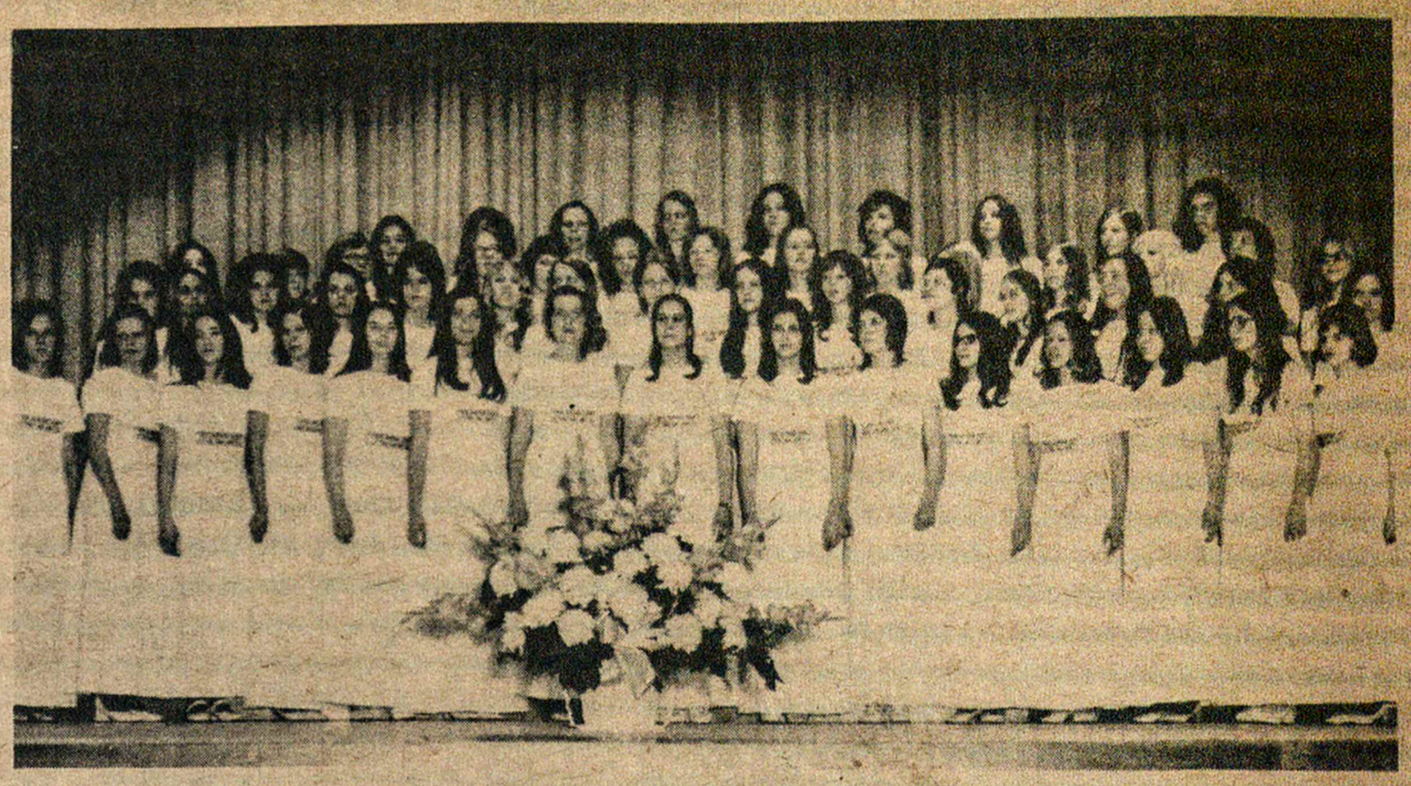

Hamiltono mergaičių choras Aidas

Hamiltono sukakties proga dar numatyta keletas Gyvataro pasirodymų: birželio 12 d. tarptautiniame festivalyje Mohawk kolegijoje, birželio 13 d. Gage parke. Be to, jaunesniųjų šokėjų grupės pasirodys Greater Shopping Plaza ir Confederation parke.

Birželio 6 d., 8 val. vak., Gyvataras kartu su mergaičių choru Aidu duos pilną koncertą Ontario Place Toronte.

Maloniai kviečiame visus šiuose renginiuose dalyvauti ir savo atsilankymu moraliai paremti Gyvataro pastangas reprezentuoti lietuvius.

montreal

SEIMELIO SESIJA

Kanados Lietuvių Bendruomenės naujai išrinkto Montrealio Seimelio sesija kviečiama 1971 m. gegužės 20 d., ketvirtadienį, 7 val. vakaro, Aušros Vartų parapijos salėje su sekančia darbotvarke:

1. Sesijos atidarymas, 2. prezidiumo sudarymas, 3. praeitos seimelio sesijos protokolo skaitymas ir priėmimas, 4. pranešimai: a. presidiumo pirmininkp, b. iždininko, c. švietimo ir kultūros reikalų įgaliotinio, d. Šalpos fondo pirmininko, e. Baltijos stovyklavietės pirmininko ir iždininko, f. Tautos fondo įgaliotinio, g. Kanados Lietuvių fondo įgaliotinio, h. Baltų federacijos atstovo ir i. revizijos komisijos, 5. diskusijos dėl pranešimų, 6. naujo Seimelio prezidiumo ir revizijos komisijos rinkimai, 7. klausimai ir sumanymai.

TRYLIKA ABITURIENTŲ

Kaip kiekvienais metais taip ir šiemet mokykla išleidžia naują abiturientų laidą. Įvairuoja tik skaičius — vienais metais jis didesnis, kitais mažesnis. Šiais metais mokyklą baigė 13 jaunuolių.

Reikia pasidžiaugti, kad tai buvo labai gera klasė, su mažesnėmis išimtimis, beveik visi puikiai moka lietuvių kalbą, sugeba parašyti straipsnelius, į ką turėtų atkreipti dėmesį laikraščio redaktoriai, kad prisiaugintų sau bendradarbių iš jaunimo tarpo...

Mokyklą baigė šie abiturientai: Silvija Akstinaitė, Vida Burbaitė, Vida Kudžmaitė, Rasa Lukoševičiūtė, Rūta Pocauskaitė, Rūta Rudinskaitė, Dana Styraitė, Rimas Ališauskas, Saulius Brikis, Gintaras Nagys, Linas Sabalys, Raimondas Zabieliauskas.

Gegužės 1 d. per iškilmingą posėdį, dalyvaujant mokyklos mokyto-

ĮVAIRŪS SIUNTINIAI IR DOVANOS

į Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą paprastu ir oro paštu.

Dovanos be muito: Motociklai, skalb. mašinos, televizijos priimtuvai, šaldytuvai ir t.t. Taip pat persiunčiame piniginius pažymėjimus (certificates), už kuriuos gavėjas gali pirkti prekių specialiose krautuvėse.

Norint pasiųsti automobilį, prašome pirma pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas.

Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19¾ svarų gryno svorio. Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.
Sąžiningai ir greitai patarnaujame.

DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS — UŽDARYTA. Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA
Baltic Exporting Co. 480 RONCESVALLES AVE., TORONTO 3, ONTARIO
Telefonas LE 1-3098 Savininkai A. ir S. KALŪZA

Taupyk ir skolinkis

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA	IMA
5½% už depozitus	8% už asm. paskolas
6% už šėrus (numatoma)	
6½% už 1 m. term. dep.	8½% už mortgičius
7% už 2 m. term. dep.	

Kapitalas virš keturių milijonų dolerių

ASM. PASKOLAS duodame iki $5.000 ir MORTGIČIUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $5.000.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. • Telefonas LE 2-8723

SEKANTYS LIETUVIAI GYDYTOJAI

PERKELIA SAVO KABINETUS

nuo š.m. gegužės 1 d. į

NAUJĄ MEDICINOS CENTRĄ

2299 DUNDAS STREET WEST

(Bloor St. W. — Dundas požeminio stotis):

Dr. A. Pacevičius, telefonas 534-4778

Dr. St. Pacevičius, telefonas 535-5752

Dr. A. Valadka, telefonas 531-2933

Dr. J. Yčas, telefonas 535-0161

jams, tėvams, tėvų komitetui ir visuomenės atstovams, abiturientams buvo įteikti mokyklos baigimo pažymėjimai.

Sveikinimo kalbas pasakė mokyklos vedėja G. Gedvilienė, Montrealio Aušros Vartų parapijos atstovas tėvas S. Kulbis, KLB Montrealio Seimelio prezidiumo pirmininkas ir kredito unijos Lito vedėjas P. Rudinskas, tėvų komiteto pirmininkas ir KLB švietimo reikalų įgaliotinis Montrealy Algis Kličius ir poetas dr. H. Nagys.

Tai buvo pasidžiaugimas tuo gražiu jaunų žmonių būreliu, kad atlaikė devynerius metus, kad jie, mokėdami savo tėvų gimtąją kalbą, yra didelis įnašas į Lietuvių Bendruomenę, kuriai taip reikalingos naujos jėgos.

"Devyneri metai, ne viena diena, kai buvau daržely, augo išaugo žalia liepelė penkiom, šešiom šakelėm", sako Vilniaus krašto liaudies daina. Taip, "devyneri metai — ne viena diena", ir per tuos devynerius metus mokykla išauklėjo tas trapias jaunutes būtybes, šakotomis asmenybėmis. Tegu ir sunki našta tėvams kas šeštadienį vežioti vaikus per pūgas ir šalčius į lietuvišką mokyklą, bet neveltui.

Po iškilmingo posėdžio vyko vaišės ir šokiai. Visi buvo pavaišinti skaniais mamyčių keptais pyragais. Šokiai, kuriuose dalyvavo nemažas Montrealio jaunimo skaičius, užtruko iki pusiaunakčio, grojant triukšmingai šių dienų muzikai.

M.

P. BALTUONIS OTAVOJE

Prano Baltuonio medžio šaknies skulptūrų paroda įvyksta gegužės 21-24 d. Otavoje, City Hall patalpose.

Oficialus atidarymas gegužės 21 d., penktadienio vakare, 8 val. Parodą ruošia KLB Otavos ap. valdyba.

SAMBŪRIO IŠKYLA

Gegužės 16 d. Montrealio lietuvių Akademinis sambūris ruošia tradicinę vadinamojo "nusicukrinimo" iškylą prie St. Gregoire kalno. Pietūs kainuos po 2,25 dol., vaikams — žymi nuolaida.

Smulkesnes informacijas teikia sambūrio pirmininkas A. Beniušis, tel. 671-6374.

AV CHORO LAIMĖJIMAS

Balandžio 23 d. Aušros Vartų choras dalyvavo chorų varžybose. Buvo išpildytos 3 giesmės ir 3 dainos. Pradėta buvo su Pyne "Laudate Nomen Domini", Dambrausko "Malda už tėvynę", Vivaldžio "Gloria", S. Šimkaus "Atsisveikinimas su giria", V. Jakubėno "Tremtinių ir išvežtųjų giesmė" ir Čiurlionio "Oi, lekia, lekia". Pati programa savo kontrastais įvairi ir įdomi ne tik mums patiems, bet ir svetimai publikai, kuri nesuprasdama žodžių, galėjo gėrėtis įvairiomis melodijų varsomis.

Įvertinimą davė operos solistas Andre Huc-Santaną. Jis apibūdino kiekvieno kūrinio išpildymą ir iškėlė ne tik blogąsias, bet ir gerąsias puses. Tai buvo pirmas kartas, kada taip smulkmeniškai buvo išgvildentos dainos ir giesmės. Nemaža buvo pasimokyta. Įvertinimas buvo gana geras ir, jei ne ta nelemta sceninė baimė, rezultatai būtų buvę geresni. Pirmąją vietą laimėjusieji gavo 87,2%, o mums atiteko antroji vieta su 85,5 procentais.

Tad rezultatai labai geri. Išėjome iš savo parapijos ribų ir išgirdome profesionalo muziko kritišką ir bešališką žodį.

Gegužės 8 d. AV choras savo koncerte davė dainų šventės repertuaro pirmąją dalį. Buvo išpildyta visi nauji kūriniai. Į šią programą įsijungė ir AV choro oktetas su keleta dainų, kurion įsijungė ir jų vadovas A. Keblys.

Oktetas neperseniausiai davė dainų rečitalį, kartu su sol. Gina Čapkauskiene Bostone "Laisvės varpo" radijo valandėlės programoje, kuriai vadovauja P. Viščinis.

Choras yra atsijauninęs ir pilnas entuziazmo. Šie žmonės atranda laiko atitrūkti nuo savo kasdieninių darbų, o jaunimas nuo savo studijų.

(keliama į 14 psl.)

Vysk. V. Brizgys su pirmąją komunija priėmusiais Montrealio lietuviukais. Alg. Adomonio nuotraukoje matome gale stovinčius tėvą L. Zarembą ir tėvą S. Kulbį.

Tony's Photo Studio
1920 FRONTENAC ST. — MONTREAL, P.Q.
PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS
SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS
ĮVAIRIOS PROGOS
TEL. 525-8971.
T. Laurinaitis

ATLIEKAMI ĮVAIRŪS MŪRINIMO DARBAI IR VIŠOKERIOPI REMONTAI. CEMENTO, MEDŽIO DARBAI, GELEŽIES SUVIRINIMAS (WELDING). VYKSTU IR Į PROVINCIJĄ ONTARIO IR QUEBEKO.
M. Krauza
10167 48th Avenue, Montreal 477
Tel. 665-2278

Baltic Woodwork Co.
K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS
Daromos įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.
547 Lafleur Ave., LA SALLE 650, P.Q. TEL. 366-3884.

LaSalle Auto Specialist Reg'd.
7725 RUE GEORGE LASALLE, P.Q. Tel.: 366-0500 366-4203
• TAISOME IR DAŽOME AUTO-MAŠINAS.
• ESAME SPECIALISTAI MOTORINIŲ ROGIŲ
SAV. G. DESROCHERS

TEXACO
MIKE'S TEXACO SERVICE STATION
(M. RUTKAUSKAS)
POINTE CLAIRE, P.Q. — 601 St. Jean Road. Tel. 695-3883
ILLE BIZARD, P.Q. — 459 Cheerier Street. Tel. 626-5175
• Parduodami "SCORPION" firmos motorinės rogės.
• Atsitiktiniai ir kapitaliniai auto-mašinų remontai.
• Degalai, tepalai, padangos ir kt.
• Lengvai pasiekiama greitkeliu Nr. 40.

BELLAZZI-LAMY INC.
ĮVAIRI MEDŽIO STATYBINĖ MEDŽIAGA:
Durys, langų rėmai. Izoliacija. Ten-Test.
Masonite, statybinis popieris, cementas,
B. P. išdirbiniai ir visa kt.
7682, BOUL. CHAMPLAIN LASALLE 366-6941

Highland Auto Body
611 LAFLEUR AVE., LaSALLE
***
TEL. 366-7281
***
• Atliekami mechaniniai darbai
• Išorės taisymas ir dažymas
• Dunlop padangos ir baterijos
(Lietuviams nuolaida)
Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

Jetté & Frère Ltée
Plumbing & Heating kontraktorius
366-0330
140 - 2e AVENUE LASALLE
• Šildymo ir vandentiekio taisymas ir nauji įrengimai.
• Vandens šildymui tankų pardavimas ir įrengimas.
• Gazinių priemonių pardavimas ir įrengimas.
• Visi įkainavimai neapmokami.

montreal

(atkelta iš 13 psl.)

Kiek dainai ir giesmei yra pašvenčiama laiko, sunku būtų pašaliniui suprasti ir įsivaizduoti. O juk tos dainos paruošimas yra tik dalis jų darbo. Kurgi giesmė, kuri skamba bažnyčios skliautuose kiekvieną sekmadienį? Girdėjote per Velykas tą didingą kūrinį "Aleliuja", vyskupui žengiant mūsų bažnyčion išgirdot pasveikinimo himną "Ecce Sacerdos" ir daugelį kitų.

Choras dirba ir aukoja savo brangų laiką, bet ar visada esame suprasti?

Per koncertą nesimatė tiek daug mielų veidų ir tų jaunųjų akademikų – kurgi jie pražuvo, negi jie geriau klausosi laukinės muzikos televizoriuje?

Ačiū tiem, kurie atėjo mūsų išgirsti. Manau, kad nė vienas nesigailėjo tai padaręs.

Dabar norime kreiptis į jus su nemažu prašymu, nes AV choras turi būti išleistas dainų šventėn. Pati kelionė chorui atsieis virš 6 tūkstančių, o publikos entuziazmas iki šiolei toks mažytis, kad net negalime užpildyti lėktuve 79 vietų. Yra dar likę 20 tuščių vietų. Priimame keleivius ir į vieną galą už 50 dol. asmeniui. Anksčiau paskelbtoji kaina (85 dol.) buvo visos kelionės kaina.

Nuoširdžiai prašome paremti ir aukomis, kad palengvinus chorui finansinę naštą, reikalingą Montrealio koloniją reprezentuoti.

Kas dar norėtų regis - truotis ir kartu vykti, prašom skubiai pranešti choro nariams arba AV klebonui.

A.K.

600 DOL. PELNO BALTIJAI

Baltijos stovyklavietei paremti vajaus skirtas premijas laimėjo Šablauskienės paveikslus E. Kerbelienė ir I. Kličienė, D. Aneliūnaitės paveikslą – J. Žitkienė, J. Šiaučiulio medžio išdirbinį – S. Verbelienė, A. Zubienės paveikslą – M. Roch, A. Vazalinsko paveikslą – J. Narbone, P. Baltuonio medžio šaknų skulptūrą – J. Žitkienė, V. Remeikos paveikslą – N. Rutkauskienė ir R. Bukausko paveikslą – P. Rutkauskas.

Baltijos stovyklavietės valdyba yra labai dėkinga mūsų menininkams, kurie paaukojo savo kūrinius šiam vajui. Valdyba taip pat dėkinga visiems bilietų platintojams ir aukotojams.

Vajaus metu buvo surinkta 601 dol. Ačiū.

B. Niedvaras

LIGONIAI

Reddy Memorial ligoninėje gydosi K. Kazukauskienė ir J. Šiaučiulis. A. Urbonas gydosi namie.

PIRMOJI GEGUŽINĖ!

Pirmoji šių metų gegužinė įvyks birželio 20 d. Skruibio vasarvietėje, Pointe Fortune, Que. Rengia – Nepr. Liet.

PADĖKA

Nuoširdžiausiai dėkojam už surengtą mums 25 m. jungtinio gyvenimo sukakties pagerbimą.

Dėkojam AVP klebonui tėvui L. Zarembai už atlaikytas mišias, p. M. Roch, p. A. Kebliui ir AVP choristams. Rengėjoms: p. B. Lukoševičienei, p. M. Murauskienei, p. G. Sibitienei, p. R. Urbonienei, p. H. Celtoriui, p. N. ir A. Gudams, p. P. Žukauskui ir p. A. Rusinui. Dėkojame visiems taip gausiai atsilankiusiems šiame pagerbime. Taip pat reiškiame nuoširdžią padėką už gražią dovaną ir sveikinimus.

Z. ir A. Urbonai

MIRĖ VYT. SLENIS

Praeitą savaitę staiga, širdies priepuolio ištiktas, mirė montrealietis Vytautas Slenis, 42 m. amžiaus.

Į amžinojo poilsio vietą velionio palaikai buvo išvežti iš AV bažnyčios.

GRAŽIOS VESTUVĖS

Balandžio 24 d. Aušros Vartų bažnyčioje įvyko Laimutės Urbanavičiūtės su J. Pelletier sutuoktuvės. Vestuvinė puota vyko AV salėje, dalyvavo apie 150 asmenų. Svečių buvo atvykusių ir iš JAV bei kitur.

Laimutė Urbanavičiūtė, Aldonos ir Juliaus Urbanavičių duktė, buvo aktyvi lietuviškoje veikloje. Jūrų šaulių Neringos šaulė, ji yra baigusi lituanistinę mokyklą, dalyvavo tautinių šokių grupėje ir Mindaugo šaulių kuopos scenos mėgėjuose.

J. Pelletier yra prancūzų kilmės kanadietis su šiltom simpatijom lietuviams. Ir žmoną pasirinko lietuvaitę. Turi atsakingą darbą Toronte, kur persikėlė gyventi.

Vestuvinės vaišės praėjo tikrai gražioje vestuvinėje nuotaikoje, jungiant lietuviškas ir prancūziškas vestuvių tradicijas.

Jauniesiems buvo pasakyta daug gražių sveikinimų, įteikta vertingų dovanų, sudainuota "Ilgiausių metų" ir palinkėta laimingo gyvenimo.

J. Š.

KRIKŠTYTA

Gegužės 1 d. AV bažnyčioje buvo krikštyta Indrė Karolina — Sigito ir Aušros Lukoševičiūtės Baršauskų duktė.

LANKĖSI DAILININKĖ

Montrealyje viešėjo dail. O. Šablauskienė, kuri šiuo metu gyvena Centrinėje Amerikoje.

IŠ MONTREALIO PRAEITIES

Prieš 32 metus Brooklyno savaitraštyje "Amerika" rašė: "Lapkr. 13 d. mes, Montrealio lietuviai, apvainikavome pirmą statybos darbų žingsnį sumoderninti šv. Kazimiero parapiją — įvyko naujos klebonijos įkurtuvės ir pašventinimas, kurį atliko vyskupas Deschamps. Jam patarnavo du amerikiečiai klierikai: Mažiukna ir Jutkevičius, kurie eina mokslus Montrealio seminarijoj, abu iš Mass. valstijos. Į iškilmes atvyko kunigai amerikiečiai: Waterburio klebonas kun. Valentijus, Brocktono vikaras kun. Petrauskas ir Marianapolio kolegijos mokytojas kun. Pauliukonis. Vietinės arkivyskupijos atstovu buvo kanauninkas Whalen".

Toliau rašyta: "Vakare šv. Kazimiero salėje iškilminga vakarienė, į kurią susirinko 300 svečių. Apie šimtui reikėjo atsakyti, nes salėje nebuvo vietos. Sveikinimus prisiuntė: Lietuvos konsulas

Juozo Glizicko mylimai MOTINAI mirus Lietuvoje, jį ir jo šeimą giliai užjaučiame –

J. E. Staškai, J. R. Šleiniai, J. Bataitis, A. Braškys ir A. Grigutis

Dr. E. Andrukaitis
832 St. Joseph Blvd. E.
(kampus St. André)
TEL. 522-7236.

Dr. V. Giriunienė
Dantų gydytoja
5330 L'Assomption Blvd.
Montreal.
Tel.: 255-3535

Dr. A.O. Jaugelienė
Dantų gydytoja
1410 Guy St. pirmas aukštas, 11-12 kambarys
Tel: 932-6662; namų 737-9681.

Dr. J. Mališka
Dantų gydytojas
1440 St. CATHERINE Street W., Room 600
Tel: 866-8235, namų 488-8528.

Dr. A.S. Popieraitis
B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.C.S.(c).
Medical Arts Building,
1538 Sherbrook St. West, Tel. 931-3275
Suite 215, Montreal 109, Que.

NOTARAS
J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.
Sun Life Building. Suite 2001.
Tel. 866-1359.

ADVOKATAS
R.J. Išganaitis, BA, BCL
BIEGA, BEAUREGARD, VALADE & IŠGANAITIS
INSURANCE EXCHANGE BUILDING
276 ST. JAMES ST. WEST – SUITE 525 MONTREAL 126.
Tel: 842-1126, namų 674-7038

ADVOKATAS
J.P. MILLER, B.A., B.C.L.
168 Notre Dame Street E., Suite 205.
Tel: 866-2063; 866-2064.

ADVOKATAS
B.K. Schneider, BA, BCL
DORCHESTER TOWERS
555 DORCHESTER BLVD. W.
SUITE 1616
PHONE 871-1224
RES. 486-3361
MONTREAL 128, QUE.

Kanadai Grant Suttie, miesto burmistras Reynault, Kanados parlamento atstovas Deslauriers, Amerikos Kunigų Vienybės pirm. prel. J. Balkūnas, kun. Pakalnis, prel. Juras, ir kiti. Atsilankė Kvebeko seimelio atstovas Candide Rochefort, miesto tarybos nariai Riehl ir Belanger, keli vietos klebonai — kaimynai. Vedėju buvo Vyt. Širvydas. Savo kalboje klebonas J. Bobinas pareiškė, kad dvasinė vyriausybė pagyrė lietuvius už uolumą. Dabar, sako, drąsiau eisime prie kito svarbaus statybos darbo: pastatyti naują bažnyčią". vs

LITO
EKSKURSIJA

Lito jaunųjų narių ekskursija šiemet įvyks Šv. Jono dieną, birželio 24 d., ketvirtadienį, į Otavą. Registracijos formos ir visa informacija bus išsiuntinėta Lito nariams kartu su šią savaitę išleidžiamu Lito biuleteniu.

Ekskursijoje galės dalyvauti visi senieji ir naujai įstoję nariai, nuo 6 iki 16 metų amžiaus.

pr. r.

DVIRATIS
JAUNIESIEMS

Nuo šio laiko su kiekvienu pinigų įdėjimu Lito jaunieji nariai kviečiami užpildyti dviračio loterijai bilietą. Loterija įvyks birželio 24 d., prieš išvykstant ekskursijai į Otavą. Mažiausias indėlis 1 dol.

Loterijoje gali dalyvauti visi jaunieji nariai nuo O iki 16 metų. Dviratis mergaitei išstatytas Aušros Vartų parapijos salėje, tačiau jis bus pakeistas į dviratį berniukui, jeigu laimės berniukas. Kodėl nepabandyti savo laimės? pr. r.

PARAMA
CHORUI

Aušros Vartų parapijos choro kelionei į dainų šventę Chicagoje Litas paskyrė 100 dol. paramą.

pr. r.

ATEITININKŲ
STOVYKLA

Ateitininkai Baltijoje stovyklauti ruošiasi liepos 17-24 d.d.

GEGUŽINĖS

Gegužinės pamaldos AV bažnyčioje būna kiekvieną trečiadienį ir penktadienį, 7,30 val. vak., sekmadieniais — po pamaldų.

AUGINS
TRIUŠIUS

Montrealiečiams gerai pažįstamas kalakutų farmos savininkas K. Lukas pereina į naują šaką — augins triušius.

PANORAMA

KRAŠTO TARYBOS
RINKIMAI

KLB vyr. rinkimų komisija gegužės 5 d. posėdyje patikrino apylinkių rinkimų komisijų atsiųstąją medžiagą ir rado, kad rinkimai visose apylinkėse vyko sklandžiai, prisilaikant nustatytos tvarkos ir kad KLB garbės teismui dėl rinkimų nebuvo paduota skundų.

KLB vyr. rinkimų komisija, pagal nustatytą tvarką, patvirtino ir skelbia šitą sąrašą asmenų, išrinktų į KLB aštuntąją Krašto tarybą:

Calgary rinkiminėj apylinkėj aklamuotas Karolis Lederis.

Hamiltono rink. ap. balsavo 237. Išrinktas Gediminas Breichmanas, Jeronimas Pleinys, Jonas Mikšys, Aldona Volungytė, Kazys Mileris, Kęstutis Norkus, Juozas Krištolaitis, Kazys Baronas.

Dehli rink. ap. balsavo 71 asmuo. Išrinktas Bronius Povilaitis, Petras Augaitis, Stepas Jakubickas.

Londono rink. ap. balsavo 191. Išrinkta Joana Paulionytė, Eduardas Daniliūnas.

Montrealio rink. ap. balsavo 291. Išrinktas Henrikas Nagys, Petras Lukoševičius, Pranas Rudinskas, Ladas Giriūnas, Zina Piečaitienė, Regina Staškevičiūtė, Daina Kerbelytė, Leonas Zaremba, Juozas Šiaučiulis, Vytautas Ptašinskas.

Otavoje aklamuotas Juozas Danys.

Rodney rink. ap. aklamuotas Vincas Ignaitis.

St. Catharinės rink. ap. balsavo 66. Išrinktas Juozas Alonderis, Adolfas Šetikas.

Sudburio rink. ap. aklamuoti Juozas Kručas ir Juozas Staskus.

Toronto rink. apylinkėj balsavo 614. Išrinktas Antanas Rinkūnas, Antanas Pacevičius, Placidas Barius, Jonas Staškevičius, Marija Arštikaitytė-Ulickienė, Silvestras Čepas, Eugenijus Čuplinskas, Algimantas Žilinskas, Jūratė Čeponkutė, Jonas R. Simonavičius, Kazys Batūra, Augustinas Kuolas, Balys Sakalas, Aldona Kuolienė, Jonas Govėdas, Liuda Gvildienė, Vytautas Gruodis.

Wellando rink. ap. aklamuotas Juozas Bluzas.

Windsoro r. ap. aklamuotas Česlovas Kuras.

Winnipego rink. ap. balsavo 44. Išrinktas Juozas Grabys.

KLB vyr. rinkimų komisija dėkoja apylinkių rink. komisijom už nuoširdų bendradarbiavimą ir tvarkingai pravestus rinkimus.

PAMINKLO
KONKURSAS

Australijos LB Adelaidės ap. valdyba sudarė komisiją, kuri rūpinasi 1970 m. gruodžio 19 d. mirusiam rašytojui Pulgiui Andriušiui pastatyti lietuviško stiliaus paminklą kapinėse.

Kapinių administracijos nustatyti paminklo matmenys yra: neaukštesnis kaip 33", neplatesnis kaip 38" ir nestoresnis kaip 11". Medžiaga — natūralus kietas akmuo. Projektas turįs būti su lietuviškais motyvais.

Paminklo įrašas: A A /PULGIS ANDRIUŠIS-/ANDUSEVIČIUS/ rašytojas - laureatas /18.3. 1907 - 19.12.1970/ Lietuva — Australija

Brėžiniai turi būti nemažesni kaip ketvirtadalio natūralaus dydžio.

Juri komisiją sudaro A. Lapšys, pirm., J. J. Stepanas, V. Kapočiūnas, S. Neliubšis ir L. Pakalnis. Slapyvardžiais pasirašyti projektai komisiją pasiekti turi iki liepos 27 d.

Konkurso laimėtojui bus paskirta 100 dol. premija.

Komisijos adresas, kur galima gauti smulkesnių informacijų: Pulgis Andriušis Fund, c/o J. Riauba, 9 Harrow St., Dover Gardens, South Australija 5048.

VLIKO
TARYBOJE

Vliko tarybos posėdyje, įvykusiame balandžio 30 d. New Yorke, be tarybos narių, buvo PLB ryšininkas B. Raugas ir T. fondo pirm. prel. J. Balkūnas. Posėdžiui pirmininkavo socialdemokratų atstovė Rima Čerkeliūnienė, sekretoriavo Vienybės sąjūdžio atstovas J. Pažemėnas.

Posėdyje platų pranešimą apie 5 savaičių kelionę Europoj padarė Vliko valdybos pirm. J. K. Valiūnas. Vliko finansų tvarkytojas Jurgis Valaitis prašė tarybos padidinti šių metų sąmatą 15.000 dol., kurie reikalingi Brazinskų bylai vesti. Taryba prašymą išpildė.

• Vilniuje išleistas Putino romano "Altorių šešėly" jau penktasis leidimas. Tiražas 45 000 egz.

• Vilniuj balandžio mėn. surengta senosios kartos dailininko Vyt. Kairiūkščio (1890-1961) darbų paroda.

Belle
CHRYSLER PLYMOUTH INC.
1400 LABELLE BLVD. LAVAL, QUE.

Alfonsas Scerba

Lietuvis atstovas, per kurį galima įsigyti naują ar naudotą automobilį su garantija iki 5-rių metų.

* * *

VALIANT
DUSTER
BARACUDA
SATELLITE
SIMCA

TEL. 681-1641

ŽEMĖLAPIS NEMOKAMAI

Taip, nemokamai. Tai sieninis Lietuvos žemėlapis, spausdintas keturiomis spalvomis, 24" x 20" formato.

Žemėlapyje sužymėti Lietuvos ežerai ir upės, miškai, miestai, miesteliai ir mažesnės gyvenvietės. Kiekviename lietuvio bute toks žemėlapis yra reikalingas ir būtinas, ypač ten, kur auga jauni lietuviukai — juk jiems ne tik reikalinga, bet ir smalsu smulkiau susipažinti su savo tėvų krašto geografija.

"Nepriklausoma Lietuva" šitą spalvotą Lietuvos žemėlapį nemokamai išsiųs visiems naujiems laikraščio prenumeratoriams arba tiems, kurie suras naują NL prenumeratorių ir atsiųs prenumeratos mokestį.

Vadinasi, nemokamai gauti Lietuvos žemėlapį iš tiesų nėra sunku. Pakanka tik pakalbinti savo kaimyną laikraštį užsiprenumeruoti, atsiųsti prenumeratos mokestį, o mes bematant Jums išsiųsime žemėlapį.

Pasinaudokitė čia spausdinama anketa:

NL administracijai,
Nepriklausoma Lietuva
7722 George Street,
La Salle 690, Que.,
Canada.

Prašau man siuntineti Nepriklausomą Lietuvą šiuo adresu:

_____

_____

_____

Keturių spalvų Lietuvos žemėlapį prašau išsiųsti šiuo adresu:

_____

_____

_____

Pridedu $..... kaip 12 mėnesių prenumeratos mokestį.

Metinė NL prenumerata: Kanadoje $7.50, kitur $8.00.
Remėjo prenumerata $ 12.00.

KRONIKA

LAIKRAŠČIO RAMSČIAI

Rėmėjo prenumeratą už NL apmokėjo montrealietis Matas Norgelas.

Auka laikraštį parėmė — P. Januška 10 dol., J. Žemaitis ir M. Ramūnienė po 5 dol., A. Micuta 3,50 dol., P. Bunys, K. Ambrazas, S. Šetkus po 2,50 dol., N. Navickienė ir O. Sabaliauskienė po 2 dol.

Ačiū.

MIRĖ SKAITYTOJAS

Swindone, Didž. Britanijoje, mirė S. Kriaučiūnas.

Velionis buvo ilgametis NL skaitytojas ir bendradarbis.

MIRĖ F. G. DAUŽVARDIS

Lėktuvo nelaimėje JAV žuvo plk. lt. Fabijonas Gediminas Daužvardis, Lietuvos gen. konsulo Chicagoj dr. Petro Daužvardžio sūnus.

Be tėvų, velionio gedi tėvai, brolis, žmona Shirley ir trys mažamečiai vaikai.

NUOSTOLINGA SPAUDA

Londono Lietuvių Namų akc. bendrovės Spaudos skyrius, t.y., "Europos lietuvio" savaitraštis ir Nidos leidykla ir spaustuvė, praeitaisiais metais davė 975 svarų (2340 dol.) nuostolio, kuris dengiamas iš NL bendrovės viešbučio, baro ir vasarvietės pajamų. Ateityje numatoma atlikti daugiau komercinių spaudos darbų ir nuostolio išvengti. Tam tikslui spaustuvė įsigijo naują spausdinimo mašiną.

Spaustuvės vedėju yra St. Bosikis. "Europos lietuvį" redaguoja ir Nidos leidyklą tvarko K. Barėnas.

KURSAI

Tautinių šokių institutas primena, kad liepos mėn. 5-17 d. rengiami kursai naujiems tautinių šokių mokytojams paruošti. Kursai vyks Chestertone, Indianoje, V. Jonyno vasarvietėje.

Norintieji šiuose kursuose dalyvauti, prašomi pranešti ne vėliau birželio 1 d.

Kursantai gaus pilną pragyvenimą, tik turės patys padengti kelionių išlaidas. Rašyti šiuo adresu: Tautinių šokių institutas c/o Irena Šilingas, 7222 South Whipple Str., Chicago 60629, Ill., USA.

Gegužės 23 d., sekmadienį, 4 val. p.p. (vakarienė 6 val.)
DLK VYTAUTO KLUBAS rengia buv. pirmininko
J. Skinkio atsisveikinimo bei sezono uždarymo

balių-vakariene

su programa, muzika ir šokiais.

KVIEČIAME VISUS ATSILANKYTI.

Bilietai gaunami pas klubo valdybos narius ir prie įėjimo.

Suaugusiems 3 dol., jaunimui pusė kainos.

Klubo valdyba

LITAS
Montrealio Lietuvių Kredito Unija

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL 205, QUE.
Telefonas: 766 5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamąsias s-tas	5.0%	Asmenines	8.5%
Taupomąsias s-tas	6.0%	Nekiln. turto	8.75%
Term. ind. 1 metams	6.25%	Čekių kredito	9.0%
Term. ind. 2 metams	6.75%	Investacines	nuo 9.0% iki 12%

Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki $2,000 už taup. s-tos sumas.

Nemok. gyvybės apdr. iki $10.000 už paskolos sumą.

Kasos valandos: 1465 De Steve St., sekmadieniais nuo 10.30 iki 12.30 v., darbo dienomis — nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskiriant šeštadienius; vakarais — trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.

3907 Rosemount Blvd., tel. 722-3545: dieną — penktadieniais nuo 1 iki 6 val. ir vakarais — pirmad., trečiadieniais ir penktad. nuo 7 iki 9 v.

Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo birželio 15 d. iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.

Žemiausios kainos!

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.
DRAUDIMO AGENTŪRA
6695 — 35th Avenue, Montreal 409
TEL. **727-3120** Namų 376-3781
Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.
Agentūra veikia nuo 1945 m.
Komercinio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

APSIDRAUSK!
ADAMONIS INSURANCE AGENCY, INC.
SAVARANKIŠKAS AGENTAS
P. ADAMONIS
Chartered Insurance Broker
Su teise dirbti QUEBEC'O ir ONTARIO provincijose
3907 A Rosemont Blvd., Montreal 408, P.Q. Tel. 722-3545
Sekr. M. Arlauskaitė, tel. 722-3986.

Gegužės 22 d., 7 val. vak., Aušros Vartų parapijos salėje
įvyks
LIETUVOS KARALIAUS MINDAUGO
šaulių kuopos penkiolikos metų veiklos sukakties iškilmingas

MINĖJIMAS - BANKETAS

Programoje: Iškilmingas aktas
Meninė dalis
Vaišės - banketas
Šokiai

Meninę dalį išpildys AV choro oktetas ir sol. A. Keblys.

Visa Montrealio lietuviška visuomenė nuoširdžiai kviečiame minėjime dalyvauti.

Įėjimas 15 dol. porai, ponioms 7 dol., ponams 8 dol., jaunimui 4 dol. (įskaitant sekmadienį pietus).
Bilietai gaunami pas platintojus I. Petrauską, tel. 767-4219, ir A. Mylę, tel. 365-0353.

Kuopos valdyba

Santaupas į „Litą"

"L I T A S" Moka:

Už einam. s-tas 5%

"Litas" nieko neima už Tamstų išrašytus čekius ir juos kas mėnesį grąžina paštu. Palūkanas prirašo kas trys mėnesiai.

Už taupom. s-tas 6%

Priedu duoda gyvybės apdrauda iki $2,000 santaupų sumos. Palūkanas skaičiuoja mėnesiniai ir prirašo metų gale.

Už termin. indelius:

1 metų 6.¼%
2 metų 6.¾%

Palūkanas prirašo: balandžio 15 ir spalio 15 d.

Pinigų išėmimas nesuvaržytas iš visų sąskaitų.

Palyginkite šias palūkanas su Tamstų dabar gaunamomis palūkanomis kitur ir padarykite reikiamas išvadas.

nepriklausoma lietuva

Nepriklausoma Lietuva is published weekly by The Independent Lithuania Publishing Company at 7722 George Street, La Salle 690, P.Q. R.E. Maziliauskas, Editor. F.P. Paukstaitis, Bus. Manager. Second Class Mail Registration No. 1952. Return postage guaranteed. Postage paid at Lachine, P.Q.

Bendradarbių ir korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai atitinka redakcijos ir leidėjų nuomonei. Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos nuožiūra. Neišspausdinti rankraščiai autoriams grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį leidykla ir redakcija neatsako.

Metinė prenumerata Kanadoje $7.50, visur kitur $8.00. Atskiras numeris 25¢. Rėmėjo prenumerata $12.00. Adreso pakeitimas 25¢.

Redakcijos ir administracijos adresas:
7722 GEORGE STREET, LA SALLE 690, P.Q.
Tel. (514) 366 6220